



VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ: 9

CENA 1 D.



VIKEND ROMAN

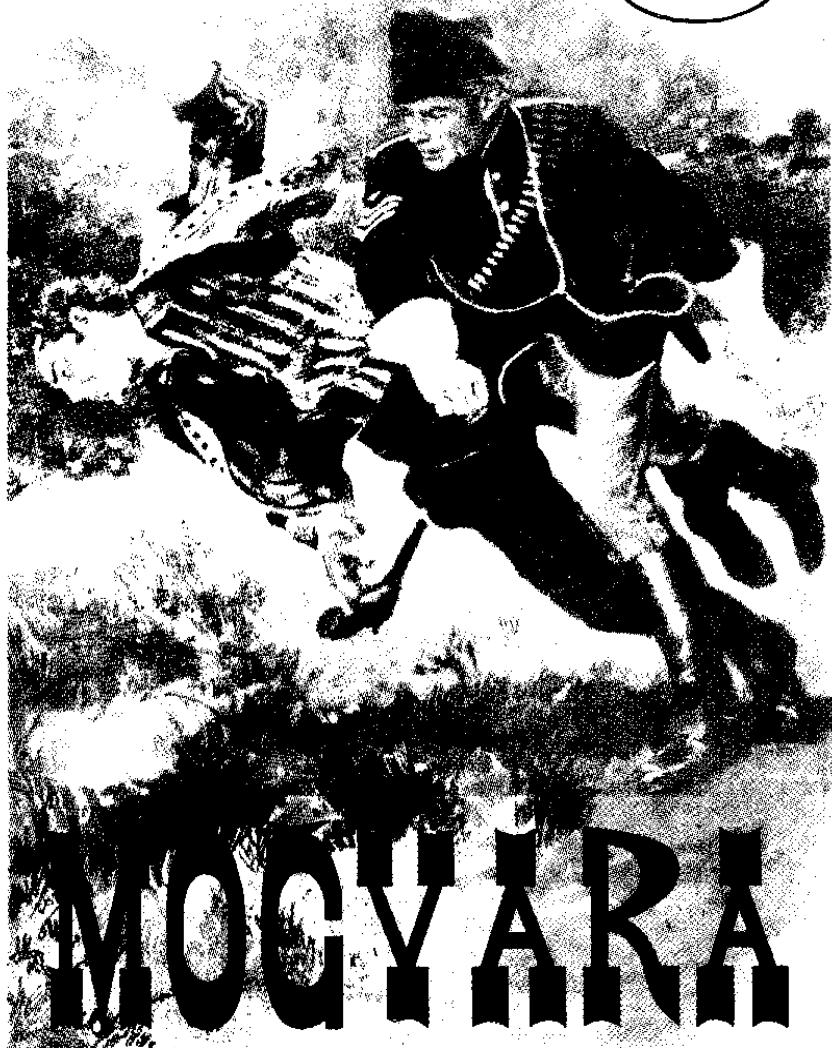
**JAHAC SA ZVEZDASTIM
MAMUZAMA**

ČITAJTE SLEDEĆU SVESKU CRTANIH ROMANA

CRTANI ROMANI

CENA 1 D.

135



**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE – 1 DINAR!

**JAHAČ
SA ZVEZDASTIM
MAMUZAMA**

Naslov originala:

WILLIAM MARK

DER STERNSPORENREITER

**Copyright 1967 by Martin Kelter
Verlag**

Bilo je to jednog kristalno vedrog zimskog dana, kada ga je Džim Hanter video prvi put. Džim je, na neki način, osetio da trenutak, kada se jahač pojavio iza uvale na kraju doline i krenuo prema njemu, nije običan.

Jahač je imao tamnosmeđo četvrtasto lice i oštre, sive oči. Obrve kao da su mu se spajale iznad nosa, koji je bio kratak i oštar. Ispod širokih, čvrstih i na uglovima povijenih usta štrčala mu je jaka, istušena brada. Sivi šešir širokog oboda bio mu je spreda malo povijen naviše. To je zapravo bilo jedino što se Džimu dopalo na ovom strancu. Jedino prijatno i otvoreno na ovom jahaču. Bio je odeven u iznošeno kaubojsko odelo. Nosio je opasač za oružje sav iskićen mecima, a sa desne strane veliki revolver za pojasom. Na sedlu, u futroli, okrenuta nadole, bila je zataknuta vinčesterka — 44.

Na ovom čoveku, zapravo, i nije bilo ničeg naročitog. Čak ni njegov konj nije bio vredan pažnje. Bio je to jedan dugonogi pastuv, kupljen za ne više od tridesetak dolara.

Kauboja Džima Hantera je već pri prvom pogledu na stranca obuzeo neki čudnovat osećaj, bez obzira što na njemu nije bilo ničeg naročitog.

Jahač je došao na oko pet jardi od ograde, iza koje je, na sedlu bačenom na zemlju, sedeo Džim.

Strančevo kao šegar sive oči nemo su ispitivale lice mladog kaubojca. Zatim je jedva otvorio usne i zapitao grubim, promuklim glasom:

— Halo! Jeste li vi sa Mesečevog ranča?

Džimove plave oči su, takođe za trenutak, budno odmeravale stranca, a onda je uzvratio:

— Da.

— Je li čitava zemlja ovde ograđena?

Džim je osetio prikriveni prezir u ovom pitanju.

— Jeste, mister. Naši pašnjaci, u svakom slučaju.

— Prokleta zemlja ovaj Kanzas.

— Odakle vi dolazite?

— Iz Teksasa.

On to zapravo nije ni morao da kaže, a Džimu nije bilo ni potrebno da za to pita. Na ovom velikom i vitkom momku moglo je odmah da se vidi odakle dolazi. Bio je pravi tip Teksašanina, onakvog kakve su ih znali na celom Zapadu.

— Izgleda da je ceo Kanzas ograđen — reče jahač.

— Tako samo izgleda — odgovori Džim uz neodređeni osmeh. — Na žalost, ovde je potrebno da se pašnjaci ograđuju.

— Razbojnici? — upita stranac.

— Da. Poslednjih nedelja nam je stalno nestajala stoka.

— Hm! — Jahač se počeo po neobrijanoj bradi. — Izgleda da je ovo neki prijatan kraj.

Džim je ponovo odmerio stranca i tek tada opazio nešto što ranije nije uočio. Bilo je to nešto osobeno, nešto očigledno posebno, što je bilo oči. Ovaj čovek je na srebrnim mamuzama svojih mekanih, kratkih teksaških čizama nosio ogromne zvezdaste točkiće. Ti točkići su bili tako veliki i imali tako duge i šiljaste krake, da se Džim zabezeknuto zagledao u njih.

— Hej! Je li ovo teksaško, mister?

— Šta?

— Ti veliki, zvezdasti točkići? Izgledaju kao da njima treba da mamuzate nekog slona.

Stranac je ćuteći odmerio mladog kauboja, a onda odgovorio:

— Da, i to je, takođe, teksaško.

Zatim se nagnuo preko vrha sedla i upitao:

— Koliko još ima do ranča?

— Sedam milja — odgovori Džim.

Stranac dodirnu prstom obod šešira.

— Tražite li posao? — ispitivao je kauboj.

— Da.

Džim klimnu glavom.

— Posla kod nas ima. Ne znam samo da li ćete se dopasti misteru Klivu.

Preko strančevog lica prelete senka.

— Mister Klivu? Ja sam mislio da ranč pripada Petu Halisteru.

— Njemu i pripada. Mister Kliv je nadzornik.

Oštro jahačevo lice se razvuče. No, čak ni smešak nije mogao da ovo kameno lice učini prijatnijim. Oči su mu sve vreme ostale hladne i ukočene.

— Mister Kliv? Gde to još uopšte ima da kauboji oslovljavaju svog nadzornika sa „mister”? Je li on rančevov kompanjon?

— Nije — odmahnu Džim glavom. I sam je znao da je taj mister Kliv na neki način bio lud. Ali Kliv je to zahtevao. Zbog toga se do sada niko i nije bunio protiv takvog oslovljavanja.

Nepoznati jahač ponovo dodirnu prstom obod šešira pa odjaha dalje.

Džim je polako ustao sa sedla, zaklonio rukom oči i zamišljeno se zagledao za strancem.

Onaj čudan, neobičan osećaj nije ga još napustio.

Kauboja Hantera instinkt nije prevario.

oOo

Široko dvorište ranča kupalo se u blještavom suncu kada je stranac vrhom svoje čizme podigao zapirač na kapiji, odgurnuo kapiju i polako poterao konja prema pojilu.

Dugajlija Džoni Taker stajao je preko puta, kraj štalskih vrata, pored malog Džoja Mek Entajra i radoznalo pogledao pridošlicu.

Stranac je sjahao sa konja i uz prodorni zveket mamuza prišao ovoj dvojici.

Zaustavio se na tri jarde ispred njih.

— Helo! Je li ranč kod kuće?

Taker odmahnu glavom.

— Nije, ali tu je mister Kliv.

— Nadzornik? — preko strančevog lica prelete ironičan osmeh.

Tada je preko, iz dugačke kaubojske zgrade, izašao čovek dugih i snažnih udova. Imao je ozbiljno, crveno lice. Oštrim pogledom odmerio je strančevog konja, a onda i nepoznatog pridošlicu.

Džoni Taker podiže desni palac.

— Tamo preko je on — mister Kliv.

Stranac se okrete, baci kratak i brzi pogled na nadzornika i onda krete, zveckajući mamuzama, pomalo ukrućenim koracima u suprotnom pravcu, prema verandi rančeroze zgrade.

Nadzornik i obojica kaubojia gledali su zaprepašćeno za njim.

Preko prostranog dvorišta razleže se Klivov glas:

— Hej!

Stranac nije ni obratio pažnju na to.

— Hej, kuda ste krenuli?

Jahač sa zvezdastim mamuzama je zastao i okrenuo se.

— Hoću da govorim sa rančerom.

— Zar vam ljudi nisu rekli da on nije tu?

Nadzornik je polako prilazio bliže.

Stranac nastavi da ide uz stepenice prema verandi.

Dvorištem se razleže pucanj.

Metak je otkinuo kao prst debelo parče drveta sa stepenika, neposredno ispred desne strančeve čizme.

Teksašanin se polako okrenuo.

Na sedam koraka ispred njega, dole u dvorištu, stajao je mister Kliv. U ruci je držao kolt koji se još dimio.

— Hej, čoveče! To je bila opome-

na. Kada razgovaram sa vama treba da stanete. Momci su vam rekli da rančer nije tu. Znači morate sa mnom da govorite.

Sive strančeve oči sevnuse.

— Sklanjajte taj revolver — reče on oštro.

Nadzornik nabra obrve:

— Da niste vi možda poludeli, mister? Ujahali ste ovde u dvorište našega ranča i ponašate se kao da ste vi ovde nadzornik, u najmanju ruku. Silazite sa tih stepenika. I to brzo!

Stranac podboči ruke na bedra. Usne su mu se jedva micale dok je govorio:

— Ja sam Bil Hadžejter...

Džoni i Džo, koji su stajali preko ispred štale, čuli su ove reči.

Mister Kliv podiže kolt.

— Slušajte, Hadžejteru! Vi se nalazite ovde na Mesečevom ranču...

— Znam — reče Hadžejter i ostade mirno da stoji.

Mister Kliv ga nije shvatio. Klimnuo je glavom:

— Šta tražite ovde?

— Tražim posao.

— Posao? — Mister Kliv vrati kolt u futrolu. — Ako ste i vi, takođe, takav raspusni kauboj kao...

— Kao?

— Eh! — Nadzornik odmahnu rukom. — Jašite dalje, Hadžejteru. Ne dopadate mi se.

Zatim se okrenuo i pošao dalje prema kaubojskoj spavaonici.

Tada dvorištem ranča ponovo odjeknu pucanj.

Ovoga puta metak je uskovitlao prašinu neposredno kraj leve nadzornikove čizme.

Mister Kliv se zaustavio i okrenuo. U njegovim svetlim očima ogle-

dalo se beskrajno zaprepašćenje.

— Hej, vi mora da ste poludeli!

— Ja tražim posao — reče Hadžejter mirno i vrati kolt natrag u futrolu.

— Posao? Zar možda tako, sa kol-
tom?

— Ako drugačije ne može.

Mister Kliv je zviznuo. Zatim se vratio natrag i pružio ruku.

— Izgleda da ste vi neki osobiti momak, Bile. Mislim da mi se, ipak, dopadate. Svako se probija na svoj način. Nama je potrebno još mnogo ljudi. Ipak, pokušaću sa vama.

Hadžejter podiže glavu.

— A, Halister? Zar ne morate najpre da pitate njega?

— Ne. Odvedite svog konja u kor-
ral, pa onda dođite u spavaonicu...
Tako je to bilo.

Mister Kliv je primio Teksašani-
na.

Bio je to za Mesečev ranč sud-
bonosan dan. Na žalost, to tada niko
nije mogao da slutiti.

Hadžejter je bio izvanredan kau-
boj, kao i najveći broj momaka koji
su dolazili iz Teksasa. Međutim, bio
je tvrdoglav kao bufalo iz Montane.
Retko kada je razgovarao sa svo-
jim drugovima. U retkim prilikama,
kada bi to ipak učinio, promrmljao
bi samo nekoliko reči.

Rančer ga je kratko pozdravio, a
kada mu je mister Kliv objasnio
da ga je on angažovao, bilo je sve
u redu.

No, on je bio dobar kauboj. Je-
danaest ljudi na ranču zaključilo je
to već posle nekoliko dana. Čak i
rančer Halister i njegova kći Meri.

Devetnaestogodišnja Meri stajala
je na prozoru i gledala u dvorište.

Bilo je rano jutro.

Rančer je još sedeo za stolom i
pio kafu.

— Šta ti misliš o njemu? — upita
devojka.

Rančer podiže glavu.

— O kome to?

— O Hadžejteru?

— On je dobar kauboj.

— Da. A inače?

— On je svojeglav. Sve obavlja
bolje od ostalih. On to stvarno radi
bolje i brže...

Meri razvuče nezadovoljno usne:

— Ja ga ne podnosim. I ne mogu
da podnesem taj reski zvuk njego-
vih prokletih mamuza.

Rančer podiže rezignirano rame-
na, ispi kafu pa pođe prema vrati-
ma.

— Moramo da se pomirimo sa ne-
kim osobinama tih ljudi. Ti znaš
vrlo dobro koliko je teško dobiti
jahače na pašnjacima.

Posle ovih reči rančer napusti
sobu.

Frenk Lak, visoki, smeđeplavi mo-
mak, upravo je sa Džoem Mek En-
tajrom i Dejvom Kilejdžerom, to-
vario daske na kola. Napolju, kraj
potoka, trebalo je izgraditi majur.

Rančer se već dugo nosio mišlju
da dole, kraj vode, udaljene oko
petnaestak milja od ranča, na samoj
granici pašnjaka, podigne jednu
zgradu.

Poslednjih dana kauboji su tamo
odvozili građu. Danas je trebalo
prebaciti daske za pod.

U trenutku kada je rančer izašao
iz kuće u dvorištu je poslovalo sed-
moro kauboja.

Trojica su tovarila na kola, Džef
Tomson je pripremao par zaprežnih
konja, Majk Elington i Hel Pater-
son su prikupljali čekiće, klešta,

eksere i ostali pribor, a Džoni Taker je zatvarao kapiju na senari iz koje su bila isterana kola.

Iz kaubojske zgrade je u to izašao Bil Hadžejter. U desnom uglu usta visila mu je cigara. Prilazio je kolima polako, ukrućenim hodom.

Izenada su se jako otvorila vrata šupe iz koje je izašao Džems Kliv sa velikom kontrolnom knjigom u ruci. Pod levom miškom držao je dva pijuka.

— Hej Bile, nabaci ovo na kola!
— doviknu on Hadžejteru.

Ovaj se pravio kao da nije čuo.

Mister Kliv mu priđe sasvim blizu.

— Bile!

— Džemse?

Pijuci padoše na zemlju. Nadzornik je obeshrabreno zurio u kauboja.

— Šta je bilo? Kako si me nazvao?

— Džems.

Nadzornik prosikta.

— Slušaj me dobro, čoveče! Ja sam ovde za svakoga mister Kliv, pa i za tebe, razumeš li? Ako misliš da uobražavaš da si neko zbog toga što si iz Teksasa, onda ti kažem da u mojim očima ni jedan Teksašanin nije ništa bolji, naprotiv...

Bil Hadžejter na to zamahnu i udari nadzornika.

Mister Kliv se zateturio unazad. Ali se smesta ponovo pribrao i poleteo napred.

Hadžejter ga je hladnokrvno čekao.

Nadzornikova pesnica snažno tresnu Teksašanina posred lica.

Hadžejter je podneo taj udarac i ostao mirno da stoji opuštenih ruku.

Mister Kliv je udarao i dalje, zabijajući mu svoje nabrekle crvene pesnice u lice, udarajući kao podivljao po njemu.

Teksašanin se nije branio.

Svi prisutni u dvorištu ranča zurili su preneraženo u ovu dvojicu.

Izgledalo je kao da iz nadzornika izlazi ogromna količina sakupljenog besa. Besa, koji se svaljivao na ovog glupog, uobraženog kauboja. Udarci koje je Teksašanin primio bili su dovoljni da trojicu drugih ljudi obore na tlo.

Međutim, neshvatljivi Bil Hadžejter ih je primao, ne uzvraćajući, bez ijednog pokreta. Stajao je mirno.

Kada se nadzornik, dahćući, zaustavio, Teksašanin otvori usne preko kojih se iz nosa slivao tanak mlaz krvi:

— Jesi li se izbesneo, Džemse?

Nadzornik na ove reči zaurla i ponovo navali na njega.

Tog trenutka ga je u vrh brade, poput teškog kovačkog malja pogodila Teksašaninova pesnica. Kao posečeno stablo, mister Kliv se sručio na zemlju i ostao da leži nepokretno.

Ne obraćajući pažnju na to, Hadžejter mirno pođe pored njega i priđe kolima.

— Je li gotovo, Džo?

Mali Mek Entajr klimnu:

— Da...

— Onda napred!

Mali kauboj je poterao kola.

Frenki Lak, Džoni Taker i Džef Tomson dovedoše konje. Hel Paterson i Majkl Elington skočiše pozadi na kola. Samo se Dejv nije pokrenuo.

Stajao je na sred dvorišta, na oko tri jarde od Hadžejtera.

— Šta ti hoćeš — upita ga Hadžejter grubo.

— Ti si pretukao našeg nadzornika, Teks.

— Tačno.

— Zbog toga ću sad ja tebe da rastavim na delove.

Sa prozora je Meri sasvim jasno videla ironičan osmeh koji je zaigrao na licu Teksašanina.

— Ol rajt! Počinji.

Dejv podiže svoje snažne pesnice, nalik na velike lopate i obrisavla lice kao u buldoga. Njegov spljošteni nos bio je dokaz mnogih oštrih kavgi i obračuna.

— Možeš i da odustaneš, Tekse! Ali onda zatraži odmah od gazde da ti isplati zaradu, uzimaj svoju ragu iz korala i gubi se!

— Sjajno! — odgovori Hadžejter uz ironičan osmeh. — A šta je sa tobom? Hoćeš li da se svališ kraj Džemsa, ili više voliš ispred bunara?

Sa Teksašaninovog lica odjednom nestade osmeha, prosto kao da je taj osmeh bio maska, koju je naglo strgnuo.

Dejv polete napred. Bio je poznat kao strašni kavgadžija. Zvali su ga krvavi Dejv Kilejdžer. Na Mesečevom ranču nije bilo čoveka koji je s njim mogao da se ponese.

Kauboji, koji su se zaustavili ispred kapije ranča, tog trenutka sigurno ne bi dali ni prebijene pare na Bila Hadžejtera. Tamo gde Kilejdžer udari, trava više ne raste. To su znali svi kauboji odavde pa sve gore do Vičite.

Dugajlija Taker se okrenuo u sedlu i uzviknuo:

— Pet dolara na Dejva!

— I mojih pet! — zakreštao je Džef Tomson.

— Deset! — grmnuo je glas Majka Elingtona.

Rančer, koji je dotle nepomičnog izraza lica posmatrao ove munjevito brze obračune, takođe uzviknu:

— Dvadeset na Hadžejtera!

Teksaščin hitro okreće glavu prema vlasniku.

U to je već došao prvi Kilejdžerov direkt i proleteo pored spuštene Teksašaninove glave.

Hadžejter je desnim aperkatom prosto podigao u vis kauboja Dejva.

Ovaj je otrpeo teški udarac, stresao se kao mokar pas i pokušao da munjevito kao tane, uputi jedan dublet u grudi Teksašanina.

Tada je prosto eksplodirao drugi udarac po Kilejdžerovoj glavi.

Bio je to najoštrij, najbrži i najteži udarac koji su ljudi sa Mesečevog ranča ikada videli.

Time je ova kratka borba dvojice kauboja bila okončana.

Dejv Kilejdžer se srušio u stranu, kao lutka od slame, i ostao da leži kraj još uvek nepomičnog nadzornika.

U dvorištu ranča vladala je mrtva tišina.

Uz prodoran zveket mamuza Bil Hadžejter ode do korala. Kada se vratio rekao je kratko:

— Napred momci!

Mali Džo Mek Entajr potera konje i izvede kola iz dvorišta.

Od tog dana je Bil Hadžejter bio nezvanični nadzornik Mesečevog ranča. Nije se više sukobljavao sa mister Klivom, a Dejva Kilejdžera nije više ni pogledao. Ali se zato niko više nije usuđivao da mu izda neku naredbu, niti da mu uputi bilo kakvu ljutitu reč.

Uprkos tome svi su ga mrzeli.

Ne zbog toga što je isprebijao dvojicu njihovih drugova, već zbog njegovog hladnog ponosa. Zbog nemilosrdnosti i ogorčene, neme grubosti. Zbog toga što je bio grub i netrpeljiv prema svima, pa i prema životinjama. Gonio je konje kao da su bufala. Ono što mu je donelo mržnju svih, bio je udarac nogom upućen crnom Džekiju, velikom rančarovom psu, kada mu se ovaj jednom našao na putu.

Takav je bio Teksašanin Bil Hadžejter. Omrznut od svih, netrpeljiv, grub, svirep — ali izvanredan kauboj.

Sve do jednog jutra...

Crnac Tab, koji je pomagao Meri u kući i bio izvanredan kuvar, sudario se na vratima šupe sa Hadžejterom.

Netrpeljivi Teksašanin je tako snažno udario slabašnog crnca, da su kauboji samo uvukli glave u ramena.

Crnčevo zapomaganje čulo se sve do korala, gde je rančer upravo poslovač nešto sa Frenkijem Lakom oko ograde.

Od tog dana ni Pet Halister nije više mario za Teksašanina.

Tako je sve u svemu, ostao još samo jedan jedini čovek koji je govorio sa Teksašaninom: Džim Hanter, onaj kauboj koji je prvi video

Hadžejtera onog jutra na livadi u dolini.

Naravno, gazda je mogao i da ga otpusti. Međutim, bio je veoma vredan i koristan radnik, pa ga je Halister zadržao. Niko nije tako vešto žigosao kao Teksašanin, niko nije umeo tako dobro da nabaci laso na glavu govečeta, da pribije potkovicu, da iščupa trn iz konjske kopite, da barata sekirom, kao on. Bil Hadžejter bio je najbolji kauboj koga je rančer ikada imao. Radio je za dvoje, pa čak i za troje.

Ipak, dalje nije moglo tako da ide. Mister Kliv je do tada obavljao svoj posao na puno rančerovo zadovoljstvo. Ali, kako su sada stajale stvari! Sada, kada je taj, poput stene čvrsti, uzorni kauboj, tako samovoljno žario i palio! Sada, kada se celokupno ljudstvo bojalo Teksašanina.

Da li je to bio respekt? Ne, to se ne bi moglo reći. Ljudi su ga se bojali. Od onog trenutka, kada su videli, kako je on gore na Sand-Hilsu jednim jedinim metkom ubio jednu mladu crnu pumu, koja se u skoku ustremila na mladog kaubojja Džima Hantera — od tog trenutka svi su znali da je bio najbolji i u baratanju revolverom.

Mrzeli su ga svi. Nemo i ogorčeno.

Možda ga je rančerova kći Meri najviše mrzela. Od prvog trenutka kada je stigao na ranč nije joj se dopao.

Postalo je još gore i nepodnošljivije kada su se jednog dana mala putnička kola dokotrljala u dvorište i rančer pomogao jednoj, kao

slika lepoj, visokoj, mladoj ženi, da siđe iz njih.

To je bila Suzan, starija kći Peta Halistera. Ona je živela gore u gradu, u Vičiti. Tamo je Halisterova sestra držala prodavnicu u Linkolnovoj ulici. Simpatična Suzan, koja posle smrti svoje majke nije više mnogo marila za život na ranču, bila je srećna kada je Halister pustio da ode u Vičitu.

Da li je to bio jedini razlog što je rančer dozvolio svojoj najstarijoj kćeri da ode? Postojao je i još jedan razlog, ali je za njega znao samo Pet Halister.

Presrećan, pozdravio je Suzan i privio je uz sebe. Ovaj grubi čovek je s teškom mukom uspevao da sakrije suze, koje su mu se od uzbuđenja pojavile u očima.

Suzan je bacila pogled po dvorištu.

Njeno ispitivačko oko zadržalo se na jednom čoveku. Na Bilu Hadžejteru.

Vitki i višljasti Teksašanin stajao je na nepunih desetak jardi od nje, uspravljen, ukrućenih nogu i sa rukama podbočenim o bedra. U njegovom držanju bilo je nečeg izazivačkog.

Suzan ukloni tanki pramen kose sa čela, pa se onda okrete i pođe sa ocem prema verandi, gde joj je u susret poletela Meri.

Kada su sve troje ušli u kuću i posedali u dnevnu sobu, rančer se počeo raspitivati kako je u gradu, kako tetka — ali se iz svih tih, mnogobrojnih pitanja mogla nazreti samo jedna jedina briga: kako je Suzan?

Kada su dve devojke ostale za trenutak same, Suzan upita:

— Ko je taj čovek?

Meri, koja je upravo pošla da raspakuje sestrine kofere, hitro okrete glavu:

— Ko?

— Onaj visoki, tamnokosi.

— Teks? — prelete preko Merinih usana.

Suzan nabra svoje fino odnegovane obrve:

— Je li on Teksašanin?

— Voliš li takve ljude?

Suzan podiže ramena:

— Ne znam.

— Kako ti je on uopšte pao na pamet — upita Meri.

— Kako se zove?

— Hadžejter. Bil Hadžejter.

Suzan se zamišljeno zagledala.

Meri ju je brižno posmatrala.

— Šta ti je, Suzan?

— Mislim da sam ga već jednom videla.

— Isključeno. On je došao ovamo iz Brazosa.

— Ipak, mora da sam već jednom videla to lice.

Meri je obesila bluze i haljine u orman, a onda krenula prema vratima. Zaustavile su je sestrine reči koje je doviknula za njom.

— Je li bilo nečeg s njim?

— S kim? — upita Meri ne okrećući se.

— Sa Hadžejterom?

— Ne, nije — reče Meri i izađe iz sobe.

Suzan se spustila na ivicu kreveta i zamišljeno zagledala ispred sebe.

Posle večere Suzan je zamolila sestru da joj pravi društvo i da zajedno prošetaju.

Meri se izgovorila glavoboljom i

povukla u svoju sobu.

— Šta li joj je samo danas — mrmrljao je rančer. — Ceo dan se tako čudno ponaša.

Suzan poluglasno reče:

— Možda je zaljubljena.

— Zaljubljena? — Rančer se glasno nasmeja. — A u koga bi to pirlence moglo biti zaljubljeno?

— Možda u nekog od tvojih ljudi.

Halister se još glasnije nasmeja.

— U nekog od mojih kaubojaja? Oh, Suzan, ti si dugo bila odsutna, inače ne bi mogla da dođeš na tako glupu pomisao. Momci koji ovde rade, nisu ni po čemu za Meri. Ona je mala, dražesna i ponosna. A ovi ljudi su grubi, divlji i glupavi.

— A Teksašanin? — prekide ga Suzan.

Sa rančerovog lica nestade osmeha.

— Hadžejter? Jesi li poludela? — izbaci rančer uzbuđenim glasom.

Suzan podiže ramena i podboči svoje ovalno i lepo lice obema rukama.

— Pa to je glupost, Suzan. Tvoja sestra mrzi tog momka, kao što ga svi ovde na ranču mrze.

— A zašto ga to mrzite?

— Zato... zato...

Suzan je zaprepašćeno pogledala u oca:

— Mrzite tog čoveka, a ne znate zašto?

Halister protrlja bradu:

— Ipak znamo. Hadžejter je hladan, bezosećajan. On je strahovito isprebijao Samija zato što se taj jadni nesrećnik sudario sa njime na vratima šupe. Udario je brutalno psa...

Suzan ustade:

— Ja ću još malo da prošetam.

— Ne idi suviše daleko od kuće. Pre nekoliko nedelja kradljivci su bili na pašnjacima.

— Mene neće povesti sa sobom — odgovori devojka, pa uze svoj beli, pleteni šal i omota ga oko glave i ramena.

Napustila je kuću i prešla preko verande i polako sišla niz sedam stepenika dole u dvorište.

Noć je bila blaga. Sa brda je duvao opojni povetarac, koji je nago-veštavao proleće. Mesec se skrio iza oblaka koji su se brzo kretali. Povremeno bi se pomaljao između njih i bacao bledunjavu svetlost.

Suzan je napustila dvorište ranča, prošla pored velike senare i krenula stazom isprepletanom žbunjem prema brežuljku, na kome je u mladosti često sedela i gledala po prostranoj ravnici. Bilo je to nekada omiljeno mesto tihe Suzan Halister, sve do onog dana kada su njenu majku spustili gore u zemlju i sahranili. Suzan je tada insistirala da se majka tu sahrani. Rančer, koji je više voleo da svoju ženu sahrani preko, na malom groblju gde je ležao njegov brat Džoe, popustio je pred njenim navaljivanjem, kada je video da se Suzan gotovo razbolela zbog toga.

Devojka je, zaneta u misli, koračala prema vrhu brežuljka. Udisala je duboko opojni i blagi noćni vazduh. Iznenada se zaprepašćeno zaustavila.

Gore, na nadgrobnoj ploči njene majke, sedeo je neki čovek.

Devojka je mogla jasno da vidi njegovu siluetu.

Stajala je tako zaprepašćena i prestrašena.

Ali, ljutnja i bes su preovladali. Odlučno i žustro, krenula je napred. Zauzimala se na tri koraka ispred tamne prilike. Nije mogla da razazna lice ovog čoveka, jer je bilo zaklonjeno dubokom senkom širokog oboda šešira.

Odjednom je Suzan bila sigurna da je to Bil Hadžejter.

— Ustajte! — reče ona prigušeno.

Čovek je i dalje nepomično sedeo.

— Treba da ustanete, mister Hadžejter!

Na Teksašaninovima usnama zaigra ironičan osmeh.

— Ah, to ste vi?

— Rekla sam da treba da ustanete!

Teksašanin izvadi pribor za pušenje iz džepa i savi cigaretu. Zatim kresnu šibicu o djon čizme. Kada je mali plamen za trenutak osvetlio njegovo lice, žena se trglá.

— Kakvo lice! — prolete joj kroz glavu. — Kao da je isklesano od neke crvenosmeđe stene. Oštro, odlučno i hladno.

— Sedite na nadgrobnoj ploči — reče Suzan konačno.

Hadžejter zavitla palidrvce u visokom luku kroz vazduh:

— Možda, mis Halister. Mrtvome to ništa ne može smetati. Ja često sedim ovde noću.

— Ali, meni to čini nešto — produži devojka odlučno. — Ispod tog kamena leži moja majka.

Teksašanin se polako podigao i krenuo krutim koracima stazom prema dvorištu ranča.

Devojka je užarenih očiju gledala za njim.

oOo

Oko podne sledećeg dana u dvorište ranča je uleteo Džim Hanter. Pred verandom je skočio sa konja sveg oblivenog penom. Halister i mister Kliv su upitno pogledali mladog kauboja.

— Šta se desilo, Džime? — upita mister Kliv.

— U blizini novog majura pokidana je žičana ograda. U uvali nedostaje najmanje osamdeset goveda. Sledio sam tragove sa Bobom Karningsom i Stivom Kasterom. Izgubili su se gore na stenovitom tlu Rid Hilsa.

Rančer tresnu nogom tako snažno da su se pod verande i ograda zatresli.

— Boga mu! Osamdeset grla!

Mister Kliv je prebledelo.

— Kod novog majura — promrsio je. — Pa, tamo su četvorica naših ljudi. A i ja sam još u toku noći obišao majur.

— Baš zato — izlete oštro preko usana Bila Hadžejtera, koji je stajao oko pet jardi iza Džima Hantera.

Nadzornikovo lice se izbočilo.

— Šta to treba da znači, Hadžejteru?

Teksašaninova desnica visila je kruto iznad drške kolta.

Tada je kucnuo poslednji minut u životu uzornog nadzornika Džemsa Kliva. Duboko potrešeni čovek ponovi svoje pitanje povišenim glasom, uzdrhtalih usana:

— Šta to treba da znači, Hadžejteru?

Teksašanin je čvrsto zadržao pogled i hladno ponovio:

— Rekao sam: baš zato.

— Proketo pseto! — grmnu nad-

zornik i ruka mu polete prema kol-tu.

Iz dvorišta se prolomio pucanj.

Teksašanin je još držao oružje u ruci. Iz cevi revolvera izvijao se sivobeli trak dima.

Sa krajnjim zaprepašćenjem gledali su rančer i Džim Hanter kako se nadzornik polako srušio na tle. Na levoj strani sive katunske košulje videla se mala, crna rupa.

Iza kaubojske spavaonice, iz štale i senare i preko od korala dotrčali su kauboji.

Gore iz kuće, izletele su na verandu obe rančerove kćeri.

Zatim je za trenutak zavladala potpuna tišina. Pogledi ljudi su sa mrtvog nadzornika klizili na okamenjenu, uspravnu priliku Teksašanina.

Mali Džim Hanter uzviknu:

— Bila je samoodbrana.

Kauboji pogledaše u rančera. Patrik Halister klimnu glavom.

— Da, bila je to samoodbrana...

Zatim se vratio natrag u kuću.

Ljudi su se ustumarali. Dejv Kiledžer, Džo Mek Entajr i dugajlija Džoni Taker odneli su mrtvog mister Kliva preko u kaubojsku zgradu.

Kauboj Džim Hanter je skinuo šešir kada su mrtvog nadzornika preneli pored njega. Nesvesnim pokretom prođe prstima kroz svetloplavu kosu i krišom pogleda Teksašanina. Zatim i on pređe preko u kaubojsku zgradu.

Bil Hadžejter je stajao sam u dvorištu.

Gore, na čisto oribanom podu verande, svetlucala se jedna mala barica krvi. Kada je Teksašanin po-

digao još malo pogled, spazio je na samo jednu jardu iza barice obe devojke. Stajale su tu nepomično.

Meri mu uputi pogled pun mržnje, a zatim se okrete i uđe u kuću.

Ostala je tu još samo Suzan Halister. Kada se Teksašaninov pogled zaustavio na njenom licu, poluglasno je rekla:

— Ja vas sažaljevam, mister Hadžejter.

Teksašanin naglo podiže glavu. U očima mu se ogledalo bezgranično čuđenje.

— Šta ste rekli? — upita hrpavim glasom.

Mlada žena polako priđe ogradi verande i spusti odnegovanu ruku na politirano drvo, pa ga pogleda u oči:

— Sažaljevam vas — ponovi ona.

— Sažaljenje? — izusti grubo Hadžejter. — Meni vaše sažaljenje nije potrebno.

— Vi ste nesrećan čovek, i zato mi vas je žao.

— Nije mi potrebno vaše sažaljenje — ponovi on grubo, pa se okrete i odgega preko do korala.

Bil Hadžejter je tako ubio nadzornika.

U samoodbrani. Sve je, dakle, bilo, nekako u redu.

Ali je mržnja prema Teksašaninu postala sada bezgranična.

oOo

Sledećeg jutra, kada je rančer upravo išao prema spavaonici da bi kauboju Hadžejteru saopštio da mora da pokupi prnje, u dvorište ranča kao oluja uleteše Stiv Kaster i Bob Kanings.

Sa gubica njihovih konja slivala se bela pena.

— Gazda! — povika Kamings još izdaleka. — Gazda, našli smo ih!

— Šta to?

— Stoku! — uzviknu Kaster bez daha, dok je kliznuo iz sedla.

— Stoku?

— Da, on ju je vratio natrag. Skoro sva grla.

— A ko to — upita rančer uzbuđeno.

— Teks!

— Hadžejter?

— Da...

— Hadžejter? Gde je on?

Kaster obrisa znoj sa čela.

— On je ranjen. Leva noga mu je prostreljena, a njegova ruka...

Na verandi se nalazila Suzan Halister. Ona je čula poslednje kaubojove reči.

Rančer tada povika ljudima koji su izlazili iz spavaonice:

— Napred momci, u sedla! Idemo do majura. Džo Mek Entajr i Majk Elington ostaju ovde!

Za manje od pet minuta sve ljudstvo je napustilo ranč, na čelu sa gazdom.

Mali, dežmekasti Džo Mek Entajr se češkao po glavi i kreštavim glasom upitao:

— Jesi li čuo, Majk? Teks je vratio stoku natrag. On je u toku noći sledio kradljivce...

— Da — promrmlja ćutljivi Majk Elington.

Suzan je duboko udahнула vazduh, stegla pesnice i polako pošla preko prema senari. Nije primetila zabrinut pogled svoje sestre, koja je gledala za njom.

Otišla je najviše prema malom

prevoju i zaustavila se pred grobom svoje majke. Kroz glavu su joj letele razne misli. Misli koje niko ne bi smeo ni da nasluti.

oOo

Kada je rančer stigao do novog majura, spazio je Teksašanina kako sedi ispred vrata, na najvišem stepeniku.

Kauboji su zurili u njega. Njegovo lice bilo je izgrebano i puno krvavih brazdi. Oko leve ruke bila mu je privezana bela krpa.

Rančer siđe sa konja i priđe Hadžejteru. Nagao se nad njim i pružio mu ruku.

— Kako je, Bile?

Hadžejter odahnu.

— Sve je u redu, gazda.

— Ozlede?

— Ogrebotine, ništa više. Razbojnici su umakli. Bili su se dobro skrili gore u Rid Hilsu, u jednoj stenovitijoj uvali. Ja sam dvojicu pogodio, ali su oni ipak uspeli da pobegnu sa ostalima.

Halister još jednom uhvati kaubojevu ruku. Bio je duboko dirnut kaubojevim delom i impresioniran običnim rečima kojima je on to sve objasnio.

I pored toga, Pet Halister nije imenovao surovog Bila Hadžejtera za nadzornika. Nije mogao. Nešto ga je odvratilo od toga. Nešto, što ni on samom sebi nije umeo da objasni.

Rad je bio drugačije organizovan. Bil je raspoređivao posao. Pre svega posao na pašnjacima. Mali, dežmekasti Džo Mek Entajr preuzeo je

komandu nad kaubojima u koralu, u štali i u dvorištu.

Hadžejter je praktično bio nadzornik.

Time je i završio, prvu etapu do cilja.

Niko nije znao, niti slutio, kakav je to cilj.

Mržnja koju su ljudi osećali prema Teksašaninu pretvorila se u respekt.

Samo je Meri zadržala isti stav. Njena netrpeljivost prema ovom čoveku ostala je nepromenjena.

Suzan je uvek ćutala, kada bi Meri razgovarala sa ocem o Hadžejteru.

Jedne večeri Suzan im objasni da će uskoro morati ponovo da otputuje. Obećala je tetki da će se vratiti početkom aprila.

Rančer je natmurio lice. Kada je Suzan upitala da li mu možda nije pravo što ona hoće da ide, on je odmahnuo glavom.

— Ne, dete. Znam da ne sediš rado ovde i da voliš da budeš kod tetke.

Reski tresak razbijenog porcelana razleže se po sobi.

Suzan i otac pogledaše preko prema ormanu gde je stajala Meri.

Devojka je ispustila jednu šolju i sada je sakupljala komadiće da ih iznese napolje.

— Ona je ipak čudnovata — reče Suzan.

— Da, imaš pravo. Voleo bih da znam šta joj je.

Sledećeg dana, otac i Meri su nameravali da prebace Suzan do poštanske stanice Blu Krik.

Te večeri su njih troje još dugo

sedeli zajedno i ćuteći buljili u zlatnožute plamenove lampe.

Između njih je ostalo nešto neizrečeno, ali niko nije mogao tačno reći šta je to bilo.

Oko jedanaest sati Suzan je pošla u svoju noćnu šetnju do brežuljka kod potoka.

Kada se našla pred grobom i zagledala se u nadgrobnu ploču, osvetljenu slabim odblescima zvezda, odjednom je osetila da nije sama.

Nije mogla ništa da čuje. Ipak je osećala da se neko nalazi u blizini.

Podišli su je žmarci od straha.

Tog trenutka blesnula je na četiri koraka od nje jedna šibica.

Pod slabim odbleskom plamena šibice iz mraka se pomolilo Teksašaninovo lice, kao da je bez tela. Jednostavno je visilo u vazduhu.

Suzan se trгла i zgrčila. Obe ruke je pritislala na srce.

— Ala ste me prestrašili! — izgovorila je s mukom.

— Žao mi je — reče čovek svojim grubim glasom. — Ja već dugo nisam dolazio ovamo. Nisam ni slutio da ćete danas doći.

Na malom, žbunjem obraslom brežuljku vladala je tišina. Vetar, koji je dolazio sa visokih brda, donosio je izvanredno prijatan, prolećni vazduh.

Teksašanin iznenada prekinu tišinu:

— Hteo bih nešto da vas pitam, mis Halister. Vi ste onda, kada se ono desilo sa Klivom, rekli da saosećate sa mnom.

I ne pogledavši ga, Suzan odgovori:

— Da, rekla sam to.

— Kako ste to mislili?

— Saosećam sa vama, jer ste nesrećan čovek.

Posle nekoliko trenutaka ćutanja, Teksašanin ponovo upita:

— Mislite li to još i danas?

— Da, to još i danas mislim.

— A zašto?

— Jer ja na vama vidim da ste nesrećni. Vi ni sa kim ne razgovarate. Živite za sebe, kao neki lav usred pustinje, a pri tome ste okruženi ljudima.

— Ljudima? — upita čovek sa neskrivenim podsmehom.

— Da, mister Hadžejter, ljudima. Otac je čovek, a i ostali momci, takođe.

Ponovo je zavládala tišina.

Neka noćna ptica prhnu, teško mašući krilima iznad njihovih glava...

Suzan podiže glavu i pogleda u pravcu odakle se videlo užareno svetlucanje vrha cigarete.

— Vi ste me nešto pitali, mister Hadžejter. Smem li i ja sada vas nešto da pitam?

— Šta bi to bilo — sledio je grubo odgovor.

— Zašto ste takvi?

— Kakav?

— Tako oštri, grubi i neprijateljski nastrojeni?

— Život me je učinio takvim. U mom zavičaju svi ljudi su takvi.

— To nije tačno. Ja sam gore u gradu upoznala Teksašane. Oni su bili drugačiji. Da, izgledali su isto kao i vi. Ali, imali su drugačiju dušu.

— Može biti.

— Je li vaša majka još živa?

Hadžejter baci cigaretu na zemlju i zgazi je nogom.

— Nije — odgovorio on povišenim tonom.

Tada se dogodilo nešto, što zapravo uopšte i nije trebalo da se dogodi. Nešto u šta niko ne bi poverovao. Pre svega, ne bi u to poverovala Suzan Halister, da joj je to pre četvrt sata bilo rečeno.

Polako je pošla napred prema ovom čoveku. Došla je blizu, sasvim uz njega, onda se podigla na prste i prinela usne njegovom surovom licu. Blagi, letimični poljubac buknuo je u ovom čoveku kao vatra na desnom obrazu.

Kroz telo mu prođe laka drhtavica. Odsečnim pokretom se okrenuo i ostrim koracima otišao.

Žena je još dugo čula zveckanje njegovih velikih zvezdastih točkića na mamuzama.

Kada je Meri sledećeg jutra ušla u Suzaninu sobu, zatekla je sestru kako obučena sedi na ivici kreveta.

— Upravo sam htela da te probudim. Džo Mek Entajr je već upregao kola.

Suzan ustade, pruži sestri ruku i nežno je steže, pa ode do prozora. Pogled joj je kružio po širokom dvorištu i zaustavio se preko na kaubojskoj zgradi.

Meri je zabrinuto posmatrala sestru. Kako je bila čudnovata.

Posle doručka Halisterovi su izašli na verandu.

Rančer je nosio Suzanine košefe. Džo Mek Entajr je stajao dole kraj dva upregnuta vranca. Polako je prišao stepenicama, skinuo svoj izbledeli filcani šešir sa glave i rekao:

— Do viđenja mis, i srećan put. Suzanino lice bilo je bledo.

Otac ju je posmatrao ispod oka. Iznenada se devojčine oči raširiše. Njeno lice kao da je zapljusnuo neki užareni talas. Pocrvenela je do korena kose. Pogled joj se zaustavio na čoveku koji je sada izlazio iz kaubojske zgrade na drugoj strani dvorišta i pogledao prema njoj.

Bio je to Teksašanin.

— Hajde Suzan! Moramo da po-
žurimo, ako želimo da uhvatimo
poštu u Blu Kriku — rekao je ran-
čer, prilazeći žurno kolima. Meri je
sledila oca.

Suzan je zastala gore na verandi.
Videla je kako je Hadžejter pri-
šao bliže. Zaustavio se ispred konja,
raširenih nogu i ruku podbočenih o
bedra.

Rančer se okrenuo:

— Hajde dete...

Tada Suzan glasno reče:

— Ostajem ovde, oče!

Rančer podiže glavu i zagleda se
začudo u nju.

— Šta si rekla?

— Ostajem ovde.

Meri polete uz stepenice i baci
se klikćući sestri oko vrata:

— Je li to istina? Ti ostaješ ov-
de, kod nas? Kod mene?

Suzanin pogled bio je prikovan za
čoveka koji je bezizrazna lica stajao
ispred konja.

Ostala je na ranču.

oOo

Prošlo je nedelju dana. Suzan
više nije išla na brežuljak. Osećala
je strah.

Od čega, to ni sama nije tačno
znala.

Jednostavno, osećala je strah.

Ali je, pre spavanja, morala da
izađe na svež vazduh. Inače nije
mogla da zaspi. Zato je sad uveče
uvek stajala na verandi. Jednom je
i Meri sela kraj nje u jednu od
pletenih stolica.

Te nedelje uveče Suzan je bila
sama.

Stajala je neko vreme kraj vra-
ta, naslonjena na zid kuće, i osluš-
kivala mnogobrojne noćne šumove.

Preko, u koralu iza štala, tapkao
je divlji pastuv koga je Bih Hadžej-
ter pre tri dana uhvatio gore na
planinskim pašnjacima.

U kaubojskoj spavaonici se sve
bilo utišalo.

Lampe su bile pogašene. Ljudi su
legli na počinak, jer im je posao
počinjao veoma rano.

Suzan se skoro bešumno iskrala
sa verande, prešla preko do senare
i zagledala se prema brežuljku koji
se nalazio ispred nje, obasjan prvom
slabom mesečevom svetlošću.

Zatim je polako krenula prema
njemu. Gore je sve bilo mirno.

Devojka je nepokretno stajala na
visoravni, zatvorila oči i osluškivala
šumove.

Zujanje noćnih cvrčaka ispunilo
je tišinu.

Iznenada su se na stazi začuli
koraci.

Suzan nije otvorila oči.

Ostala je da stoji oborene glave.

Koraci su se približili. Kada je
osetila ruku na svom vratu, samo
što nije kriknula od iznenadnog
straha.

Zatim je naglim trzajem okrenuta
nazad.

Zadah alkohola je zapahnuo.

Rapavi, grleni glas Dejva Kilejdžera, dopro joj je do svesti.

— Gledao sam te... ne tek danas... svako veče već...

Kroz noć se zatim razlegao prodoran krik žene.

U očajničkom strahu Suzan je udarala oko sebe. Pogađala je čoveka po bradatom licu. Uspela je, međutim, samo da izazove ljutiti, zljuradi smeh.

Divlje rvanje moglo je da potraje samo još nekoliko minuta. Suzan je osećala kako joj naglo ponestaje snage.

Onda je začula tup udarac, a odmah zatim osetila kako se čovek kraj nje skljkao. Ležao je nepomično na zemlji.

Kada je podigla pogled videla je drugog čoveka. Bio je to Bil Hadejter.

Uz glasan uzdah bacila mu se na grudi.

Sledećeg jutra kauboj Dejv Kilejdžer je nestao. Sa sobom je poneo i sedlo.

oOo

Dva dana kasnije, neposredno pred podne, jedan jahač je na posustalom konju ujahao u dvorište ranča.

On je više visio nego što je sedeo u sedlu, duboko nagnut preko vrata iznurenog konja.

Bio je to mladi Džim Hanter.

Kraj bunara se sručio iz sedla i ostao da leži licem okrenut ka tlu.

Halister je odmah doleteo sa senare.

I Džo Mek Entajr je bacio natrag užarenu potkovicu koju je upravo

držao kleštima, i pojurio napolje u dvorište.

Rančer je okrenuo palog kauboja na leđa i podigao ga u sedeći položaj.

— Džime! — izustio je uzbuđeno kada je spazio kao dim crno kaubojevo lice. — Džime? Šta se desilo?

— Brvnara, gazda. Brvnara... izgovori momak mucajući. — Spaljena je!

— Šta...?

— Noću su došli razbojnici. Bob Kanings je mrtav. Ubijen. A stoka... nestala...

Rančer obrisa levom podlakticom znoj sa čela. Desnom rukom je držao kauboja.

— Ti si ranjen...?

— Nije strašno, gazda. Dobio sam udarac po glavi. Usput je konj pokleknuo, pa sam pao na žičanu ogradu oko pašnjaka. Ja... Momak iznureno sklopi oči.

— Kaster? Gde je on — pitao je Rančer.

— Dobio je metak. Odvukao sam ga ispred brvnare, dole, na obalu potoka. Tamo leži...

Džem Halister podiže glavu i pogleda naviše prema pašnjacima, nad kojima se nadnela podnevna žega.

Razbojnici! Opet razbojnici! Prokleti kradljivci stoke, koji su uvek ponegde upadali na njegove pašnjake, krali, pljačkali i ubijali.

Zimus je rančer, sa osmoricom ljudi, često danima pretraživao prostrane brdske predele tragajući za lopovima. Tada su razbojnici uvek odvodili samo po nekoliko grla. Kada su jednom opet bili u brdima, kauboj Džefri Bajferstaun oboren je pucnjem iz zasede.

Bajferstaun je bio jedan od njegovih najboljih ljudi, nezamisljiv u čitanju tragova. To je dokazao i onog dana, kada je ljude sa Mesečevog ranča doveo na trag razbojnicima.

Pucanj koji je ispaljen iz zasede u brdima Rid Hilsa pokazao je rančeru da su razbojnici tu postavili svoje predstraže.

Njegovi ljudi su još puna dva dana krstarili kroz stenovite useke ali nisu uspjeli da otkriju ni strelca koji je ispalio smrtonosni hitac, ni ukradenu stoku.

Poziv u pomoć, mogao je tada tek za dva dana da dospe do ranča, jer su na pojedinim delovima vrlo prostranih pašnjaka na straži bila najviše po dva kauboja. Oni su onda ujutro sledećeg dana, sledili tragove oterane stoke.

Tragovi su uvek vodili prema brdima. I uvek bi brzo nestajali na kamenitom tlu.

Tako je bilo sve do dolaska Bila Hadžejtera, koji je jednom vratio natrag skoro osamdeset grla stoke. Otkrio ih je u jednom skrivenom klancu, među visokim stenjem.

No, razbojnici sigurno neće više upotrebiti to skrovište. Brda su im pružala dovoljno drugih mogućnosti. Sakriti dvadesetak goveda u brdima uopšte i nije bilo tako teško. Osamdeset grla, to je već moglo da razbojnicima zada veće teškoće.

Sada su u toku jedne noći oterali svu stoku sa novog majura.

Halister naloži Helu Petersonu da prikupi kauboje. Do večeri, svi su bili na ranču.

Pašnjaci su zbog toga ostali bez čuvara.

U osvit sledećeg jutra svi su zajedno krenuli prema brdima.

Oko novog majura nalazilo se skoro dve stotine grla stoke. Toliko goveda nije moglo jednostavno da ispari gore između stenovitih useka. Stoka je morala da i na stenovitom tlu ostavi neki trag. Osim toga, toliko stado razbojnici nisu mogli bez teškoća da gone kroz planinu.

Gde li je bio Bil Hadžejter?

Na rančerovo pitanje Džo Mek Entajr je samo slegnuo ramenima.

Suzan, koja se našla iza rančerovih leđa, brzo odgovori:

— On je pošao u poteru prema Red Kriku...

Halister zaprepašćeno pogleda u čerku:

Devojka je pocrvenela kao plamen i oborila pogled.

— Otkud ti to znaš? — upita Halister.

Meri snažno steže usne i nervozno zgrči ruke.

Suzan počne da muca:

— Ja... ja sam čula... ja...

— Rekao je meni — izgovori tada Meri.

— Tebi?

— Da, meni. Pitala sam, slučajno, jutros. Lice mu je opet bilo natmureno. Pitala sam ga da možda ne namerava da odjaši u pakao...

Rančer steže zube. Osećao je da je Meri lagala.

Obe žene su se vratile u kuću.

Meri se zaustavila iza zatvorenih vrata i naslonila se na njih. Ništa nije govorila.

Suzan je osetila poglede. Osetila

je da je sestra krišom posmatra. Polako se okrenula.

— Ah, Meri!

U očima su joj bile suze.

Merino lice bilo je odlučno.

Suzan joj priđe i položi joj ruke oko vrata.

— Meri, ja... ja sam tako glupa!

— Znam — izgovori kratko mlađa sestra.

Suzan ustuknu nazad.

— Šta ti znaš?

Merine oči su gorele. U dubini tamnih zenica bilo je nečeg neprijateljskog.

— Znam sve. Videla sam te sa njim. Razgovarala si sa njim na verandi. On je stajao dole u dvorištu, a ti si sedela na jednoj od stolica. Bila je skoro ponoć...

Suzan se ugrize za donju usnu.

— Da, tačno je. Im

— Pravo? — ciknu Meri neprijateljski. — Jednostavno sam videla. Nisam mogla da spavam, pa sam bila dole u trpezariji...

— U mračnoj trpezariji? — upita. Suzan zaprepašćeno.

— Da, jer sam se stidela da upalim svetlo, kada sam videla s kim razgovaraš.

— Tako?

— Da. I znam da si češće razgovarala s njim od one večeri kada te je spasao od Kilejdžera. Od tada, valjda, on ima nekakvo pravo na tebe, zar ne?

Tada Suzana udari sestru preko lica.

Na Merinom levom obrazu buknilo je crvenilo.

— Ti si prostakuša...

U sobu uđe rančer. Video je Su-

zan kako plačući stoji ispred Meri. On još uzbuđeno prilete:

— Dete! Šta ti je, dete? Molim te, hajde sedi, ne treba da se... Hajde!

Meri je odlučna pogleda posmatrala kako je otac odveo sestru do sofe i tamo pažljivo spustio da sedne.

— Šta je, Suzan? Molim te, reci mi!

Vrata verande se zalupiše.

Meri je bila izletela napolje.

— Reci mi, Suzan! — navaljivao je Pet Halister.

Devojka podiže lice obliveno suzama.

— Ja ga volim, oče...

Rančer se zagrcnu i proguta pljivačku. Zatim je samo klimnuo glavom i tiho izgovorio:

— Da...

oOo

Kasno uveče kauboji su se vratili na ranč. Odmah su izvršili i sve pripreme za sutrašnji zadatak.

Džo Mek Entajr je povišenim glasom izdavao naloge po dvorištu.

Rančer je stajao kraj prozora i gledao napolje. U srcu mu je bilo teško, ali ne zbog ukradene stoke, već zbog nečega drugog. Čovek oko koga su se vrzle njegove misli nije se vraćao.

Stigao je tek u zoru sledećeg dana.

Umoran, iznurena lica i na savim iscrpljenom konju.

Rančer, koji cele noći nije oka sklopio, polete mu u susret.

— Bile! Odakle dolaziš?

I Mek Entajr je dotrčao do njih. On je spavao na jednoj bali slame kraj otvorenih vrata senare, jer po ovoj sparnoj noći nije mogao da izdrži u kaubojskoj spavaonici.

Hadžejter skliznu iz sedla.

— Stiv Kaster je takođe mrtav... reče tmurno.

Rančer uzdahnu.

Mek Entajr ubaci uzbuđeno:

— Onda ti već sve znaš, Bile.

— Da... znam sve.

— Jesi li otkrio njihov trag?

— Jesam, a ako vam sad ispričam gde se stoka nalazi, tri dana nećete moći ni hleb da okusite.

Rančer je ukočena pogleda zurio u Teksašanina.

Mali Mek Entajr je nemirno skakutao oko njih sa jedne noge na drugu.

— Pa reci onda, konačno, nešto! Hej, Frenki, donesi jednu flašu iz mog ormana!

Preko mršavog i odsečnog Hadžejterovog lica prelete jedan ledeni osmeh.

— Ne boj se, Džo. Neću se srušiti.

— Prokleta slabo izgledaš, tako da to nije isključeno. Ti si, dakle, pronašao trag?

— Da. Naišao sam iz pravca reke, prilično kasno. Spazio sam u daljini kako se diže dim. Kada sam stigao do majura, sve je bilo svršeno. Bob Kanings je bio mrtav. Stiv Kaster se sručio u žbunje i tu je ležao razbijene glave, kada sam ga pronašao.

Džim Hanter, koji im se upravo pridružio, ugrize se bez reči za usnu. Zatim se okrenu i skloni ustranu.

— Gde je stoka? — upita rančer tiho.

— Utovarena, gazda — odgovori mu Teksašanin.

— Šta?

— Utovarena. Banditi su na pruzi prema Arkanzas Sitiju zaustavili voz i utovarili stoku.

Rančerovo lice posivelo je kao pepeo.

— Pa, to ne može biti istina!

Hadžejter rukom obrisa lice. Zatim prihvati flašu koju mu je Frenki Laik pružio i potegnu dobar gutljaj.

— Mogao sam upravo još da vidim kako su utovarali poslednja grla. Kada sam stigao dole do pruge, video sam još samo zadnji vagon kao sićušnu tačkicu na horizontu. Treba li da vam pričam da sam se iz besa bacio na gvozdene šine pruge...

Rančer obema rukama pređe preko lica, brišući znoj.

— Vozom! Pa, to je nešto najstrašnije, što sam do danas čuo. Stoka je nestala. Dok mi stignemo do Arkanzas Sitijsa, ti lopovi će ili pretovarati stoku, ili će već davno biti prodata.

— Još gore — ubaci Teksašanin.

— Oni mogu usput negde da zaustave voz i poteraju stoku preko prerije.

— Da li su železničari dobrovoljno učestvovali u tome? Da nisu u dosluhu sa razbojnicima? — interesovao se mali Mek Entajr.

— Dobrovoljno? To ne bih rekao — uzviknu rančer. — No, jedno je sigurno: stoka je izgubljena. — Ponovo je trljao lice i oči. — Sami je gore. On će da ti spremi nešto

za jelo, Bile, a onda lezi da se ispa-
vaš.

Visoki kauboj odgega preko do
kaubojske spavaonice, jedva vukući
umorne noge.

Džo Mek Entajr daje rukom znak
Majku Elingtonu da namiri Hadžej-
terovog pastuva.

— Šta sada, gazda? — upita mali
kauboj rančera.

Ovaj samo sleže ramenima i vrati
se natrag u kuću.

oOo

Tri dana posle ovog nemilog do-
gađaja rančer se sve do kasno u
noć savetovao sa svojim ljudima u
trpezariji. Oni su se satima dogova-
rali kako da se zaštite od daljih pre-
pada razbojnika.

— Jednostavno, suviše nas je ma-
lo! — rekao je Mek Entajr.

— Ili, su naši pašnjaci preveliki
— bilo je mišljenje Džonija Takeru.

— Preveliki? — upita Frenk Lak.
— Kako pašnjaci mogu uopšte da
budu preveliki? Džoe je u pravu:
nas je malo. I zato mislim da mo-
ramo da budemo budniji, a možda
treba i da pojačamo žičanu ogradu.

— Budniji? — upita na to ran-
čer. — Od kako Bil Hadžejter ras-
poređuje straže vi ste više na duž-
nosti nego ranije. To može, ako po-
traje, da se odrazi na vašu snagu.
A ni ogradu ne mogu da pojača-
vam. Žica je prilično poskupela. Bi-
lo bi besmisleno baciti još tolike
dolare na to. Razbojnici je jedno-
stavno otkade sa čeličnih kuka na
stubovima i onda im je prolaz ot-
voren.

Bil Hadžejter nije ništa rekao. Ni-
šta cele večeri. Sedeo je ćuteći na
jednoj klupi uz prozor i slušao.

Niko iz cele grupe očajnih ljudi
nije došao na pomisao da se vuk
nalazi baš među njima.

Kada su se kauboji razišli, Džo
Mek Entajr sa verande doviknu za
njima.

— Ostanite, pre svega, tamo gde
vam je naređeno. To je najvažnije.
Neka niko ne preduzima samostalne
i besmislene pohode, koji samo mo-
gu da ga staju glave. Jedan jedini
čovek izgubljen je protiv pola tu-
ceta razbojnika. Ako se bilo šta do-
godi i vi uvidite da ne možete ništa
da spasete, jašite smesta natrag na
ranč i javite šta se desilo.

Hadžejter je bio poslednji koji je
napustio verandu.

Rančer se iznenada našao kraj
njega i spustio mu ruku na rame.

— Bile, želeo bih za trenutak da
porazgovaram s tobom.

Suzan koja je u trpezariji čula
ove reči, naglo se ukočila. Oborene
glave, zajedno sa Meri, sakupljala
je čaše i flaše sa stola.

Hadžejter je okrenuo glavu pre-
ma gazdi.

Rančer je sada gledao pravo u
par oštarih, sivih očiju.

— Dođi, idemo preko u moju so-
bu, Bile!

Rančer povede Teksašanina u ve-
liku sobu u uglu zgrade i ponudi
mu stolicu.

Bila je to prijatno nameštena pro-
storija sa ogromnom medveđom ko-
žom na podu, jednim velikim pisa-
ćim stolom, policama za knjige, stak-
lenim vitrinama, lovačkim trofeji-

ma na zidovima i dvema slikama iz Sent Luisa.

Rančer se zaustavio ispred pisaćeg stola. Dok je pripaljivao cigaretu, ruke su mu podrhtavale. Kada je kauboja ponudio jednom, ovaj odbi ostrim pokretom ruke.

Lampa je bacala svetlost na Teksašaninovo lice, puno brazgotina.

— Bile — počeo Halister. — Moram nešto da govorim sa vama. Nešto privatno. Radi se o Suzan.

Teksašanin iznenada naglo ustade sa stolice. To je učinio tako naglo da se rančer zbunio.

— Ne znam šta hoćete od mene, mister Halister — odgovori kauboj grubo. Hteo je da se okrene i da ode.

Rančer se nakašlja.

— Bile, čekaj. Moram da govorim sa tobom. Suzan te voli...

Kaubojevo lice je postalo nepomično.

Zatim se okrenuo i kročio prema vratima.

Rančer uzdahnu. Kada je izašao iz sobe, spazio je Suzan kako stoji preko, kraj kuhinjskih vrata.

Crnac Semi je upravo prolazio kroz hodnik, smešeći se. Nosio je u rukama činiiju.

Oboje su gledali za njim. A onda im se pogledi susretoše.

Otac se blago nasmešio.

— Zar još nisi umorna, dete? Kasno je.

— Ne, tata. Je li te nešto nerviralo... on?

Rančer odmahnu glavom.

— Ne, naravno nije.

Suzan polete prema ocu i zagrlila ga. Nije mogla ni da nasluti šta se

u njemu zbivalo. Da je u ovom trenutku videla njegovo lice, bila bi možda manje srećna.

oOo

Razbojnici su opet ukrali stoku.

Džoni Taker je pogođen metkom iz vinčesterke u leđa.

Stari Džo Mek Entajr izvlačio mu je zrna sedam časova kasnije jednim tankim nožem.

Ljudi su strahovali da će veseli i stalno nasmejani Džoni u toku noći umreti.

Rančer je naložio da ga smeste u krevet u njegovoj gostinskoj sobi.

Meri je celu noć probdela kraj ranjenika. Stalno je tražio viski.

Kada je Džo Mek Entajr, koji je nemirno spavao, pri pojavi prvih sunčanih zraka radoznalo proturio glavu kroz prozor od gostinske sobe i pogledao, video je Meri kako sedi kraj lampe koja je još uvek gorela. San je savladao.

Džoni Taker se nasmejavao čoveku na prozoru i prošaputao slabim glasom:

— Gubi se, Džo. Jadna devojka je konačno zaspala, a meni je ponovo dobro.

Uz radosni usklik, lice malog kauboja nestade sa prozora.

Džoni Taker je preživeo. On je izgleda bio jedan od malobrojnih na ovom svetu kome je viski stvarno pomogao...

Nikada Taker nije mogao da zaboravi to da je u najtežoj noći u

njegovom životu, ta mala Meri kao sestra bdela kraj njegovog uzglavlja.

oOo

Život na Mesečevom ranču je tekao dalje.

Jednog sunčanog popodneva, dok je Džo Mek Entajr sedeo pred vratima štale na nekom sanduku i u komad drveta urezivao znak sa žigom ranča za žigosanje stoke, Pet Halister je prešao preko korala, gde je Teksašanin Bil Hadžejter uporno i neumorno opravlja ogradu.

Rančer se osvrnuo. Nikoga nije bilo u blizini. Prišao je sasvim blizu.

— Bile!

Teksašanin se naglo okrenuo.

— Bile, rekao sam ti nedavno da moram s tobom da razgovaram o Suzan.

Iz oštarih kaubojevih očiju izbijala je hladnoća i ravnodušnost.

— Da, rekli ste mi to, gazda.

— I to mora da bude.

— Ali, ja neću da govorim sa vama o tome! — uporno je odbijao Teksašanin.

Rančer je bio uporan.

— Ovde se ne radi o tome da li ti to hoćeš ili ne. Radi se o nečem drugom. Suzan... ne možeš da je imaš, Hadžejtere.

Dvojica ljudi su čvrsto i odlučno gledali jedan drugom u oči.

Teksašanin je stisnuo usne tako jako da je sva krv nestala iz njih. Zatim se okrenuo i nastavio ponovo da radi kao besan. Ekser za ekserom prosto je uletao u ogradu, pro-

lazeći kroz dasku i završavajući u tvrdom stubu.

Halister je pogledao u široka kaubojeva leđa. Znao je da će ga te reči povrediti. Međutim, ništa više nije mogao da mu kaže.

Neposredno pred mrak Teksašanin je napustio ranč. Napolju, ispred prve žičane ograde na pašnjaku, spazio je kako dolaze mala kola. Kola sa kojima je Suzan Halister pre jednog sata napustila ranč, pošavši u šetnju.

Hadžejter je čekao između dva grma dok se dvokolica sa dugonogim vrancem nije pojavila iza krivine.

Suzan je zaustavila konja. Stala je kraj samog jahača.

Pogledala je samo na trenutak u njega, a onda je oborila pogled na svoje lepe, bele ruke, u kojima je držala dizgine. Preko njenog, inače bledog lica, razlilo se rumenilo.

Kauboj je osetio kako mu se nešto čudno i žarko budi u grudima. Položio je svoju grubu, maljavu ruku na devojčine.

— Hoćemo li se videti večeras na verandi?

Suzan je klimnula glavom, zatim je trгла ruku, zamahnula je dizginama i poterala vranca.

Bil Hadžejter je žmirkajući gledao za kolima.

Njihov sastanak na verandi je bio čudan. Sedeli su nemo, jedan kraj drugoga na drvenoj klupi uz zid kuće i gledali prema tihom i mirnom dvorištu.

Kauboj je jednom okrenuo glavu i za trenutak posmatrao Suzanin profil. Bio je to očaravajući prizor

i u kaubojevim grudima razbuktao se plamen.

Sve je uzdrimala u njemu. Sve! Omela je sve njegove planove. Njegove račune, rušilačke planove.

U njemu je sad ostala još samo jedna misao. Mora biti moja!

Devojka ustade sa klupe:

— Moram kući — reče ona šapatom.

Hadžejter takođe ustade.

— Da — odgovorio je kratko.

Ona mu pruži ruku.

On je prihvatio, zadržao je za trenutak, boreći se sa željom da devojku privuče k sebi. No, dockan. Ona je izvukla ruku iz njegove i već se našla kraj vrata.

Teksašanin je napustio verandu i otišao preko prema koralu.

Iznenada, čuo je korake iza sebe.

Oštre, teške, muške korake.

Stajao je, okrenuo se i sledećeg trenutka u ruci mu se našao koit.

Pred njim je stajala visoka i široka rančerova prilika, koja je kao izronila iz mraka.

Hadžejter steže usne kada ga je prepoznao:

— Šta hoćete?

— Na mom ranču ne možeš ti meni da postavljaš pitanja — odgovori mu rančer oštro.

— Šta hoćete od mene?

— Hoću da govorim sa tobom, Hadžejteru. I to odmah:

Teksašanin ućuta.

Za trenutak je začutao i Halister, pa je nastavio:

— Moram da govorim s tobom o Suzan, Bile. Ja nemam ništa protiv tebe. Da, ti si pomalo čudan, surov momak — ali ja nemam ništa protiv tebe.

— Šta onda hoćete? — promumla kauboj ogorčeno.

Patrik Halister se nakašlja. Bilo mu je više nego teško da prevali preko jezika:

— To je zbog Suzan... Ne možeš da je imaš, Bile. Ona...

Teksašanin pride sasvim blizu i reče povišenim glasom:

— Dobiću je, mister Halister!

Tišinu koja je zatim vladala, rančer je prekinuo rečima:

— Ako hoćeš ženu koja će za godinu dana ležati pod zemljom, Hadžejtere, onda je to tvoja stvar.

Teksašanin ustuknu korak nazad.

— Šta... šta ste to rekli? — procedio je kroz zube.

Halister pređe rukom preko lica:

— Ona je bolesna, Hadžejteru. Beznadežno bolesna. To je ista boljka koju je imala i njena mati. Samo što je Suzan dobila mnogo ranije i u mnogo težem obliku.

Kauboj steže pesnice, tako da su mu zglobovi pobeleli.

— To nije istina! Lažete! Hoćete da me obmanete, jer sam pružio ruke za vašom kćeri! Vi hoćete...

— Umukni! — podviknu mu rančer, pa onda nastavi s mukom izgovarajući reči:

— Pođi sa mnom u kuću!

Zatim se okrenuo i pošao preko dvorišta u kuću, ne gledajući da li ga kauboj sledi.

Bil Hadžejter ga je sledio.

Rančer je zapalio veliku, stonu lampu. Pošto je bacio kratki pogled na čoveka koji je nemo stajao na vratima, otključao je svoj pisaci sto i izvadio nekoliko listova hartije.

— Evo ti, pročitaj to!

Teksašanin priđe bliže i baci namršteni pogled na papire.

— Šta je to?

— To je nalaz bolnice u Sent Luisu. Suzan boluje od teške srčane mane. Lekari su joj svojevremeno dali još samo godinu i po dana života. Od tada je prošlo šest meseci. Zbog toga sam je i pustio da ode sa ranča u Vičitu i ispunjavao joj svaku želju. Ali...

Hadžejter podiže ruke i snažno ih stišće jednu u drugu.

— Ona je, dakle, toliko bolesna da mora da umre...?

— Da, Bile, tako je s njom.

— Zna li ona to? — upita Teksašanin oprezno.

— Ne, naravno da ne zna. Kako bi joj to mogao reći? Ovo kratko vreme koje joj je još preostalo ona treba da provede srećna.

— Zna li to bilo ko drugi? Meri?

— Ne, Bile. Samo ja — i ti. Ja te molim da ćutiš o tome.

Kauboj podiže glavu, pogleda oštro rančera u lice, pa se onda okrete i napusti sobu.

U hodniku se iznenada razlegao glasan, prodoran, skoro divlji smeh.

Rančer se trže i očajan zgužva papire koji su još ležali na stolu.

Smeh je dopirao sa verande i odozdo sa dvorišta.

Bio je to divlji, besan, histeričan smeh od koga se rančeru ježila koža.

oOo

Suzan je stajala na prozoru.

Videla je dvojicu ljudi kako su se preko dvorišta uputili prema ku-

ći, a onda je uskoro čula Teksašaninov smeh.

I nju je od tog smeha obuzela jeza. Vratila se natrag u postelju, sela na ivicu i satima u nemom oćajanju tupo zurila u noć.

— Šta se to dogodilo? Da li ga je otac odbio?

Suzan je to morala da sazna.

Bilo je skoro tri sata kada je sišla.

Dok je otvarala vrata oćeve sobe, zapahnuo ju je miris teškog duvanškog dima.

Patrik Halister je sedeo za svojim pisaćim stolom i ukoćeno zurio ispred sebe.

Kada je ćuo šum na vratima, skoćio je:

— Suzan...!

Poveo je devojku do stolice.

Sve je bilo tiho.

Samo je ravnomerno kucanje sata ispunjavalo sobu.

Tada Suzan Halister prošaputa:

— Ja polazim sutra poštanskom koćijom u Vićitu, oće.

oOo

Otputovala je.

Bil Hadžejter je stajao pozadi u senari i gledao užarenih oćiju kroz mali poluprovidni prozorćić kako Džef Tomson preže kola, a Frenki Lak tovari Suzanin prtljag.

Rančer i Meri se popeše u kola, a za njima i Suzan. Njen pogled je još jednom preleteo preko dvorišta. Onda je rančer poterao konja.

Džo Mek Entajr je trćao preko dvorišta i mahao šeširom.

Suzan mu je otpozdravila klimanjem glave.

Zatim su kola stigla do kapije i uskoro nestala iza prevoja na livadi, u pravcu severoistoka.

Bil Hadžejter je mrgodno zurio ispred sebe.

Sad nje više nije bilo.

Sve što je moglo da unese svetla u njegov mračni život, nestalo je. Nije hteo da prizna sebi da voli Suzan.

Šta se događalo između njih? Ništa!

Jedva da su izmenjali nekoliko reči.

Ali, onaj poljubac, koji mu je dala gore na brežuljku, zapalio je varnicu. Razorna vatra je sad bukta u njemu i pretila da ga sažeže.

No, zar on nije došao ovamo da uništi Patrika Halistera? Zar nije sebi postavio taj zadatak?

Put ka tome sada je bio konačno potpuno slobodan.

Put, na kome se potpuno neočekivano bila isprečila Suzan.

Da, sad je mogao dalje da ostvaruje svoju nameru, da uništi ranč, stado i — rančera. Tog, do dna duše omraženog, Patrika Halistera!

Da je rančer znao ko mu se vrzmao po pašnjacima i ko se, u stvari, krio u tom Bilu Hadžejteru, ubio bi ga bez dvoumljenja.

Dvadesetsedmogodišnji Bil Hadžejter bio je zver u ljudskom obliku — krvožedna zver zadojena mržnjom. Neka, upravo ludačka mržnja i zaslepljenost doveli su ga daleko iz Brazosa ovamo, samo da bi uništio Halistera.

I to ne brzo, jednim metkom. O, ne. On će ga polako, postepeno oterati u grob

Suzan Halister je nesvesno stala na put.

Sada je otišla. On je mogao da nastavi svoje besomučno, ludačko, razorno delo.

Kasno u noć uzjahao je svog pastuva i napustio ranč u pravcu jugozapada.

Zaustavio se kod jedne visoke i razgranate smreke, sjahao i naslonio se na čvornovato stablo.

Posle nekih pola sata začuo se oštar topot kopita.

Pred njim su se pojavila tri jahača.

Jedan mali, vižljasti momak, krivih nogu, zabaci svoj sombrero sa širokim obodom na zatiljak i zakašlja se.

— Šta će dalje biti, gazda?

— Slušajte — reče Hadžejter. — Ja ću sada da povučem kauboje sa livade kraj reke. Tamo gde budem zadenuo belu krpicu, vi pokidajte žicu sa stuba. Poterajte krdo goveda u reku, zatim oko dvesta jardi na zapad. Napustite vodu preko na stenovitom tlu. Ove slepe ptičice čak ni u travi ne mogu da pronađu trag, a kamoli na stenovitom tlu!

Onda se vinuo u sedlo i odjahao.

Trojica jahača uskoro, takođe, napustiše mesto sastanka i odjahaše prema otvorenim pašnjacima.

oOo

Možda Vajat Erp nikada ne bi ni ušao u život Bila Hadžejtera, da upravo tog jutra nije jahao duž reke.

Dolazio je iz Arkanzas Sitijsa. Gonio je jednog kradljivca konja. Pošto ga je stigao i u revolverskom

dvoboju savladao, mogao je da krene kući, u Vičitu.

Pošto se odmorio dole kraj reke, Vajat se za trenutak nosio mislju da odjaši preko Vinfilda i poseti svog starog prijatelja, kovača Džima Liderera.

No, predomislio se. Ovih dana se u Vičiti očekuju nova stada iz Tek-sasa. Goniči su uvek donosili i nove nemire u grad. Bilo je svakako bolje da maršal svu tu gužvu ne prepusti svom mladom zameniku Kidu Keju.

Zato je jahao dalje duž reke, prema severu.

Jutro je bilo divno.

Talasi Arkanzasa tiho su zapljuskivali obalu, dok je u daljini, kroz jutarnju izmaglicu, svetlucala srebrnasto-plava traka reke. Predeo koji se pružao desno prema brdima, bio je prelišen crvenim zracima sunca, kao užarenom koprenom.

Visoka trava bila je mokra od jutarnje rose.

Vajatov dugonogi riđan je laganim kasom grabio napred.

Jahač je sedeo na konju na poseban način, slično Indijancima, malo pognut napred. Desnom rukom držao je labavo uzde iznad vrha sedla, dok mu je leva ruka bila opuštena niz telo.

Vajat se malo udaljio od obale i zašao u preriju, kada je iznenada osetio kako je konj počeo da ramlje.

Skočio je iz sedla, podigao je riđanu prednju nogu i otkrio da se u vrhu kopita zario veliki trn.

Izvukao ga je spretno, a onda

poveo konja nekoliko koraka. Riđan je i dalje ramao.

Maršal je mnogo voleo životinje. Zbog toga je zastao i ponovo poveo konja nadole prema reci i tu ga je pustio da se sam kreće.

Izenada maršal počeo da osluškuje. Nešto se čulo iz pravca severozapada.

Odozgo, sa prevoja brda, koja su zaklinjala planinske pašnjake, čuli su se poklici i pucnji, a odmah zatim gromka tutnjava velikog broja kopita.

Ništa još nije moglo da se vidi. Vajat se instinktivno povukao s konjem iza jednog velikog žbuna, koji se nalazio na samoj obali i štitio ga od pogleda sa planinskih obronaka.

Prošlo je još gotovo deset minuta, a onda se pojavilo krdo u divljem trku. Rika se mešala sa tutnjavom kopita, pucnjima i povcima.

Krdo od najmanje tri stotine grla valjalo se, praćeno ogromnim oblakom prašine, naniže prema dolini.

Uz krike i neprekidnu pucnjavu, četvorica jahača su jurile oko stada, goneći ga ka reci.

Dole, na ivici doline, nepoznati jahači su zaustavili stado. Pošto to nije bilo baš lako, divljački su pucali u samu stoku.

Više grla se odmah srušilo na zemlju, dok su druga mukala od bolova i kao poludela tupkala u mestu.

Vajat je zamišljeno trljao bradu. Gde postoji ljudstvo koje tako zlostavlja sopstveno stado? Prvo ono podivljalo gonjenje uz brdo, a zatim ova bestijalna pucnjava.

Krdo se zaustavilo na jednu mi-

lju od mesta na kome je Vajat stajao. Maršal je i dalje oštro posmatrao stado i jahače.

Kroz pola sata čuo je u daljini zahuktalu tutnjavu voza, koji je sada svaki treći dan prolazio ovim krajem.

Kada se voz pojavio u dolini, dvojica kauboja bacila su se na konje. Sa zapaljenim snopovima trnja nanižanim na žicu poleteli su u susret vozu.

Pucnji i zapaljeni snopovi sašušnog trnja prisilili su konačno mašinovođu da zaustavi voz tačno pokraj stada.

Uskoro su ljudi počeli da skidaju potporne stubove sa vagona i obaraju bočne stranice, a onda je stoka uterana u vagone.

Vajat obrisa rukom čelo.

— Sto mu gromova! Ako su ovo čista posla, onda ja više nisam pametan! — mrmljao je sebi u bradu.

Odmerio je zatim rastojanje do voza. Tačno, bilo je nešto preko jedne milje. Nije mogao da jaši. A ako bi se dovukao do voza, moglo se desiti da banditi otvore vatru na njega — ukoliko se radilo o banditima.

Bili su to kradljivci stoke, razbojnici kojima je Bil Hadžejter dao nalog da ovo krdo oteraju iz grupe stada Mesečevog ranča.

Prvi transport vozom ukradene stoke obavljen je uspešno. Banda je i danas htela da iskoristi ponovni prolazak voza.

Međutim, slučaj je hteo da Teksašaninu Bilu Hadžejteru preprečiti put jedan od najopasnijih tragača.

Maršal Vajat Erp je ležao dole kraj reke i neodlučno posmatrao

utovar stoke. Da obronci ovde nisu bili tako goli, on bi se već prikrao bliže vozu. Ovako, ljudi bi ga još iz daljine morali da vide.

Da se neće završiti time, da samo posmatra utovar stoke, Vajatu je bilo jasno. Kada je video da je voz silom zaustavljen, bilo mu je jasno šta se dešava: razbojnici u akciji. Ozloglašeni banditi zapada koji su rančerima krali s mukom odgajivana stada.

Vajat je već često imao posla sa ovom vrstom pljačkaša. Njih je na zapadu bilo svuda. Rančeri, koji su spadali u njegov rejon gore u Vičiti, stalno su tražili njegovu pomoć u borbi protiv velikih i malih bandi pljačkaša.

Ovako organizovanu bandu kradljivaca stoke Vajat, ipak, još nije video. To što su ovi momci radili, bilo je prosto neverovatno. Utovarivali su opljačkanu stoku u vagone na otvorenoj pruzi i tako je otpremali mnogo milja daleko od kraja gde su je sa pašnjaka pokupili.

Stoka je sigurno poticala sa nekog ranča koji se nalazio iza brda. Na stenovitom tlu Rid Hilsa teško da su se mogli otkriti tragovi govedih kopita. Pre nego što bi ljudstvo sa ranča nešto i otkrilo, moglo je da prođe i više dana, a dotle bi se oborena trava na prevojima i u dolini ponovo ispravila — i stado bi prosto nestalo kao da je u zemlju propalo. U to vreme stoka je možda bila stotinu milja daleko, u Arkanzasu ili čak u Misuriju i davno već prodata.

Vajat je za čas skovao plan. Nije mogao da koristi ridana.

Da je mogao da jaše, on bi u hit-

rom naletu, kao što to čine Komanci, u oštrom luku doleteo do lokomotive i možda bi uspeo da spreči razbojnike. No, to se nije moglo, jer je konj bio povređen.

Omotao je uzde oko jedne čvrste grane i prišao obali, zatim se sagnuo iza žbunja i polako skliznuo u vođu. Poguren krenuo je polako napred.

Uskoro je tako odmakao čitavu milju. Na žalost, do nasipa pruge bilo je još oko stopedeset jardi.

Vajat se izvukao iz žbuna na obali i bacio pogled prema vagonima na pruzi. Između točkova je mogao da vidi da je najveći deo stoke već bio utovaren. Ti momci su očigledno imali iskustva u ovom poslu.

Vajat polete napred. U desnoj ruci mu je bila vinčesterka.

Uspelo mu je da neopaženo pride na oko dvadesetak jardi. Iznenada je spazio gore na lokomotivi jednog čoveka, koji je osmatrao prema reci.

Čovek je ugledao Vajata, jer je išao čistinom i nezaštićen žbunjem.

Stražar je odmah opalio prvi hitac.

Vajat podiže vinčesterku i odgovori vatrom.

Pogođen stražar se srušio u prostoriju za ložača, a onda glavačke slete sa lokomotive.

Maršal je pojurio dalje.

Od vagona ga je delilo još samo oko sedam jardi, kada ga je ispod kola spazio krivonogi razbojnik Teri Enkins.

Kauboj odmah nadade dreku i počeo da puca iz revolvera. Opalio je šest puta jedno za drugim... Razbojnici su sada znali gde je protivnik sakriven. To je moglo da bu-

de vraški opasno. Vajat je nabrojao četvoricu ljudi.

Jednoga je smaknuo s krova lokomotive. Krivonogog je mogao da vidi kroz uzan otvor između oštre ivice vagona i šina.

Vajat izvuče revolver iz futrole i nanišani za delić sekunde brže od Enkinsa.

Oba pucnja slila su se u jedan.

Enkins se zateturao unazad i sručio se na kolena.

Usijano olovo pogodilo ga je u rame. Zatim se uspravio i otrčao do goveda.

Maršal je to iskoristio. Takođe je skočio na noge, potrčao pognute glave napred, stigao do lokomotive i skočio na gvozdenu papuču u istom trenutku kada je to, samo sa druge strane, učinio i žmirkavi kreolac Timo Bilosa. Kreolac je smesta opalio.

Vajat se spustio i poleteo napred. Metak mu je fijuknuo iznad šešira.

Kreolac se stvorio kraj njega. Vajat ga dograbi za noge i skide sa papuče.

Razbojnik je pao u visoku travu kraj nasipa pruge. Revolver mu je ispao iz ruke.

Erp se u jednom skoku našao kraj njega.

Bilosa divljački zaurila iz sve snage, a onda mu leva ruka kliznu prema dršci drugog kolta. Tog trenutka maršalova pesnica ga je pogodila kao malj u vrh brade.

Maslinasto sivo lice kradljivca stoke postalo je bledo. Razbojnik odlete u stranu i ostade da nepomično leži.

Vajat mu oduze oba revolvera i

baci ih u širokom luku u duboku travu.

Zatim se ponovo popeo na lokomotivu.

Kada se našao na drugoj strani i oprezno pogledao nadole, mogao je u daljini da vidi dvojicu jahača kako se udaljavaju u divljem galopu.

Dvojica pljačkaša potražila su spas u bekstvu. Konji njihovih drugova otkasali su bez jahača za njima. Begunci su bili isuviše daleko da bi metak još mogao da ih stigne.

Maršal je utvrdio da je čovek koga je oborio metkom sa lokomotive bio mrtav.

Drugi razbojnik je otvorio oči kada je Vajat ponovo došao do njege.

— Gde je osoblje voza? — upita maršal zapovedničkim glasom još uvek ošamućenog razbojnika.

— Hej! — zakrešta kreolac i protrlja bradu.

— Gde su železničari?

— Ah, da. Eto ih u prvom vagonu. Mi... mi smo morali da ih za vreme utovara vežemo i zatvorimo, jer bi nas inače sprečavali.

Srebrna petokraka, koja se presijavala na košulji ispod prsluka nepoznatog čoveka, imala je snažno dejstvo. Bandit je sigurno mislio da je sa maršalom stiglo još mnogo ljudi.

— Ustaj!

Kreolac se polako podigao.

— Polazi napred!

Iznenada su se iz vagona iza lokomotive čuli poklici.

Železničari su kroz proreze na zidovima vagona spazili zvezdu na strančevim grudima, pa su zagrajali od radosti.

Vajat ih je oslobodio i mesto njih vezao kreolca.

— Kako se zoveš?

— Timo Bilosa.

— A ko su ostali?

Kreolac samo zviznu i podiže ramena.

— Ko je bio vođa? — povika mašinovođa na bandita.

Vajat je okrenuo leđa razbojniku i odustao od daljeg ispitivanja. Znao je da sada više ništa ne može da izvuče od njega.

— Moramo odmah da istovarimo stoku iz vagona!

Bio je to naporan posao. Koliko god je stoka išla nerado po daskama na gore dok je uterivana u vagone, tako je sada nevoljno izlazila iz vagona.

A pošto Vajat nije ni hteo da postupa grubo, kao što su to činili razbojnici, istovar preko primitivno nameštenih rampi trajao je prilično dugo.

Vladala je paklena vrućina i ljudi su se preznojavali.

Konačno je poslednje tvrdoglavo govedo bilo isterano iz vagona.

Vajat je video da su sva grla žigosana. Bio je to otisak meseca, čiji su krajevi bili spojeni u krug.

— Mesečev ranč — promrmlja za sebe. — Mislim da sam već čuo za njega.

Osoblje voza je htelo odmah da krene dalje.

Vajat im je predložio da ponesu tri ubijena govečeta.

Železničari su to rado prihvatili.

— A vi? — upita maršala bradati mašinovođa. — Šta vi smerate dalje?

— Prepustite to meni, mister. Gledajte da poterate i sklonite svog vatrenog konja.

— Valjda nećete da krenete sami? Kako ćete sa tim čovekom i tolikim govedima u brda?

— Najverovatnije ću moći.

— Za ime božje, pa to je ludost! Ona dvojica će se vratiti. Sami ćete vrlo sporo da napredujete, ako uopšte i krenete napred. Kako mislite da terate sami toliko stado?

Oko maršalovih usana zaigrao je jedva primetan osmeh.

— Samo vi putujte dalje, mister...

— Mi smo vam već rekli, maršale, da bi trebalo obesiti ovog čoveka. No, vi ste nas spasili, a osim toga nosite i zvezdu. Ipak, velim vam, zažalićete. Ako razbojnici primete da ste sami, vratiće se natrag...

— Može biti — odgovori maršal mirno, paleći jednu od svojih omiljenih cigara.

— Ovo nije prvi put da banda zaustavlja voz. Mi smo čuli u Arkanzas Sitiju da se pre izvesnog vremena već dogodila ovde ista ovakva svinjarija.

Vajat klimnu.

— Da... a sada, natovarite to meso i putujte. Moći ću da umirim stado tek onda kada voz nestane oдавде.

— Ol rajt! — Čovek dodirnu prstom obod šešira, pa se vrati ka lokomotivi.

Zatim se ponovo vrati Erpu.

— Maršale, nešto sam zaboravio: a ime svojih ljudi i svoje, naravno, želeo bih da vam zahvalim na pomoći.

— U redu je.

— Mogu li da znam vaše ime?

— Zovem se Erp.

Čovek razrogači oči:

— Šta? Vajat Erp?

Maršal klimnu glavom, dohvati vezanog razbojnika i potera ga ispred sebe. Nije se više ni osvrnuo na mašinovođu i njegove ljude.

Posle nekoliko minuta primetio je, na svoje veliko zadovoljstvo, da je voz krenuo.

Vajat zatim veza bandita, tako da nije mogao da makne. Otrčao je dole i doveo svog riđana do stada. Pošto je na brzinu prezagajao, ponovo je proverio povređeno kopito i utvrdio da je odmor izvanredno prijaio konju. Sad je mogao da gazi normalno.

Vajat je ugledao jednog potpuno crnog bika, kome je kroz nozdrve bio provučen prsten. Znalački ga je uhvatio lasom, a onda privezao kraj lasa za prsten govčetu.

Zatim je odvezao zarobljenog bandita Bilosu toliko da je mogao da korača.

— Šta nameravate — upita kreolac, gledajući podozrivo.

Vajat nije udostoljio bandita odgovora. Vezao ga je prilično kratkim konopcem za svog riđana, uspeo se u sedlo i jednostavno krenuo napred. Kraj lasa držao je u desnoj ruci.

Osetio se najpre snažan trzaj, a zatim je preko, na udaljenosti oko osam jardi, crni bik krenuo za njim.

Vajat baci pogled na stoku. Da, tačno je predvideo. Stoka je krenula za bikom. Napredovao je vrlo sporo.

Niz dolinu, pa onda uz brdo do

prevoja, tamo gde je Vajat pre nekoliko časova prvi put ugledao iznureno stado.

Razbojnik je nemo i ogorčeno tapkao kraj maršalovog konja.

Tek pred sumrak Vajat se zaustavio. Stado se prilično približilo brdima.

Pošto se stado zaustavilo, maršal je obavio laso oko jakog stabla. Bik je bio privezan, pa će stoka ostati u njegovoj blizini.

Vajat je izvadio hrane iz bisaga, odvezao je kreolcu ruke, pa mu dade da jede.

Ovaj okrenu glavu u stranu i ne dodirnu ni hleb ni komad suvog mesa.

Nije prihvatio ni toplu kafu.

— Ah, ti si ponosan Meksikanac, jel' tako? — reče mu Vajat uz podsmeh. — I suviše ponosan da primiš nešto od jednog siromašnog policajca, ali zato dovoljno prljav da kradeš goveda ovuda sa pašnjaka.

Reč prljav pogodila je zarobljenika. Naglo se okrenuo. Njegove tamne oči su besno sevale.

— Prljav? Ja sam danas u podne čuo ko ste vi. Vi ste Vajat Erp. Čuo sam već mnogo o vama. To ne znači da treba da uobražavate, da možete da me vredate.

— Da te vredam? — upita Vajat, bacajući suhu granu na malu, logorsku vatru. — Može li se jedan razbojnik uopšte uvrediti?

Kreolac je besno zasiktao.

— Ja nisam razbojnik.

— Oho! Nego šta?

— Bolje je da o tome ćutim.

— To neće mnogo da ti pomogne. Ova stoka pripada Mesečevom ranču. Imanje se sigurno nalazi pre-

ko, iza brda, nedaleko od Red Krika. Naći ću ga. Baš me interesuje šta će rančer i njegovi ljudi da misle o tebi.

Kreolac širom otvori svoje škiljave oči i zamuca:

— Vi hoćete da me predate rančeru?

— A zašto ne?

— Jeste li poludeli, Erpe? Ti ljudi će me momentalno linčovati.

— Naravno! To se može pretpostaviti.

— Je li to vaše shvatanje pravde i zakona?

Vajat se glasno nasmeja:

— Ti me baš zasmejavaš, bratac. Uhvatio sam te pri očiglednoj krađi stoke i prepadu voza, a ti mi pričaš o pravdi i zakonu.

Razbojnik razvuče lice u grimasu i učuta.

Vajat je jasno osetio da ovaj momak nešto prećutkuje. Očigledno je sad razmišljao kako bi to mogao da kaže Vajatu, a da se pri tome ne uplete još više u mrežu u koju se zapetljao.

Uprkos svemu, taj momak na neki način, ipak nije izgledao kao bandit. Ruke su mu bile žuljevite od rada lasom, lice mu je bilo čvrsto i opaljeno. Mogao je da ima oko trideset i pet godina i sigurno je u životu teško i naporno radio. Možda nije bio dugo na stramputici. Vajat je to morao da sazna, kao i to ko je bio vođa ove bande.

— Ti, dakle, nisi bandit? — ponovo je počeo Vajat. — Onda si ti sluga nekog bandita. To mu izlazi na isto, a ljudi sa Mesečevog ranča neće baš praviti veliku razliku između tebe i tvog gazde. Za njih ti nisi ništa drugo do jedan običan

kradljivac stoke i pljačkaš vozova.

Ovo je upalilo. Kreolac skoči u vis i obori rukom lončić sa kafom, koji mu je Vajat prineo.

— Šta sam ja? Kradljivac stoke i pljačkaš vozova? — Glas ovog čoveka zvučao je grubo i kreštavo. — Maršale... ja... ja....

— Pa, hajde, izbljuj to, amigo! Za skriveno zlato trgovac ne daje ni prebijene pare. Za koga si radio, Bilosa?

Kradljivac ljutito zviznu u odgovor maršalu.

— Ja nisam izdajnik!

— Naravno da nisi. Ti si jedan običan kradljivac stoke i pljačkaš vozova. To je dovoljno. Dobro je. Ja ne želim više da znam za koga si radio. Pusti neka te ljudi sa Mesečevog ranča obese sa tom tajnom. Oni sigurno imaju neko lepo drvo tamo gore na imanju. Drvo sa nekom isturenom granom, koja može da održi tvoje noge na šest do sedam jardi od zemlje.

Vajat se onda zavalio natrag na sedlo.

Iako je u kreolcu sve kipelo, nije mogao da se odluči da progovori.

Vajat ga je onda vezao, pa se i sam opružio na počinak.

Znao je da može da se osloni na budnost svoga konja.

Bilosa je ležao preko, sa druge strane vatre i ukočeno zurio u tamno nebo, obasuto zvezdama. U njemu je postojao samo jedan sićušni tračak nade. Njegov gazda je bio nadzornik na Mesečevom ranču. On ne bi dozvolio da ga obese kao razbojnika.

U svakom slučaju, ovaj Vajat Erp je bio vraški momak, a možda jedini čovek uopšte, od svih koje je

poznavao, koji bi mogao da se uhvati u koštac sa njegovim gazdom...

Celog sledećeg dana Vajat je vođio stado polako prema severu. Povremeno bi samo ispod oka pogledao na lice vezanog kreolca. Pošto je primetio da mu se na licu sve jasnije ocrtavao strah, znao je da se stvari dobro razvijaju.

Koliko god je to bilo moguće, Vajat je izbegavao uzane i visoke klance. Zbog toga je češće morao da ide zaobilaznim putevima.

Posle dva dana uveče, sa jedne stenovite visoravni, ugledao je u nizini, široku, valovitu preriju.

Ispružio je ruku i pokazao u pravcu severozapada:

— Tamo negde leži Mesečev ranč, Bilosa. Od ovog trenutka, tvoji su časovi odbrojani.

Kreolčevo čelo je orošeno znojem. Da, maršal je krenuo pravim putem i, otprilike u tom pravcu, u kom je pokazao, nalazio se i Mesečev ranč. On će ga sigurno pronaći. Kada se jednom nađu u dolini, kauboji sa ranča će ih brzo primećiti.

Vajat je hteo da silazak u dolinu odloži za sledeće jutro. Zbog toga je u jednoj uvali pripremio mali logor.

I ovoga puta kreolac se odrekao kafe, hleba i mesa. Bio je potpuno iscrpljen, ali ponosan i nepokolebljiv.

— Sutra ujutru nas čeka teško spuštanje. Pred nama je dug put, čoveče. Ako ništa ne jedeš, nećeš izdržati.

Kreolac se iscrpi.

Vajat je znao šta on misli: Ako se srušim, ostaću da ležim.

Da bi mu pokazao da ga je prozreo, Vajat objasni dalje:

— Jedno mora da ti bude jasno: ja ću te na bilo koji način i u svakom slučaju povesti sa sobom. Ako počneš da sustaješ, provući ću ti laso ispod ruku i prebaciti na jedno od goveda da te nosi ili vuče dalje.

Ni ova opomena nije mogla da privoli čoveka da nešto pojede. Nemo i mrgodno zurio je netremice u poslednje plamičke logorske vatre. Kad se vatra ugasila, okrenuo je pogled prema delu noćnog neba, koji se mogao videti gore između visokih stena.

oOo

Opet je nesrećni mali Džim Hanter bio taj koji je na ranč doneo vest o krađi stoke.

On je gore na livadi pronašao leš svoga druga Vila Dženena. Kauboj je ležao prostreljena čela, kraj pokidane žičane ograde.

Od krađe su međutim, bila prošla već dva dana.

Rančer se sa Hadžejterom i trojicom drugih kauboj nalazio u poteri dole, gde su bili izgradili novi majur i jedan uzani koral.

Kada je rančer ujahao u dvorište, u susret su mu pošli stari Mek Entajr i Džim Hanter.

Halister je merio nabranih obrva svog plavokosog kauboj.

— Ponovo neka loša vest, Džime?

— Da, gazda...

Kada je Patrik Halister čuo šta se dogodilo, polako je sišao sa konja, skinuo šešir i velikom, plavobelom kariranom maramicom obrišao čelo. Tog trenutka nije ništa mogao ni da izusti. U nemom očaja-

nju samo je pogledao svoje ljude, zatim je predao uzde Džou i umorno pošao prema kući.

Kauboji su čuteći ostali u grupi nasred dvorišta.

Jedan sat kasnije Meri je slučajno pogledala sa prozora spavaće sobe, koju je spremala, preko doline ka brdima.

Pogled joj se iznenada prikovao za jedan oblak prašine, koji je izgleda tek počeo da se kreće preko pašnjaka, stalno se povećavajući.

— Oče!

Halister je sišao u hodnik.

— Šta je?

— Oče! Brzo, dođi gore i ponesi dogled!

Pet Halister je zgrabio dogled sa stola i pojurió uz stepenice.

Uspeo je da razazna šta se to približavalo ranču.

— Goveda... Stado!

Zatim se okrenuo, otrčao u jednu od prednjih soba, otvorio prozor prema dvorištu i povikao:

— Džoe! Uzmi dogled i penji se na krov. Sa juga dolazi neko stado preko pašnjaka.

— Preko pašnjaka? Stado? — Mali kauboj navuče šešir na čelo. — Od kada smo mi to na putu za Teksas? — Zatim skide čizme i pope se gore na krov spavaonice.

— Stvarno momci! — doviknuo je ljudima u dvorištu. — Stado goveda!

Kauboji počеше da se pentraju na krov, jedan za drugim i da redom uzimaju dogled i gledaju u daljinu.

Samo je Bil Hadžejter ostao da stoji u dvorištu.

Nemo i nepomično.

Tada je iz kuće izašao rančer.

— Džefe! Mog konja!
Za manje od pet minuta celo društvo je bilo u sedlima.

Teksašanin je takođe pojahao sa njima.

U snažnom galopu jurili su u susret stadu.

Kada su stigli na šezdesetak koraka od čela stada, povikao je Džoe Mek Entajr:

— Nebesa! Pa to je Blek-boj, naš bik predvodnik.

— Da! — potvrdi rančer. — To je Blek-boj!

Tada su kauboji počeli radosno da se dovikuju i još brže su poterali konje.

Stado se bilo zaustavilo.

Kauboji su ugledali ozbiljno, tamnomrko lice čoveka, čije su oči bile zaklonjene senkom širokog oboda šešira, a odelo bilo prekriveno žutom prašinom.

Rančer je prvi progovorio:

— Ja sam Pet Halister.

— Pripada li Mesečev ranč vama — upita maršal.

— Da.

— Moje ime je Vajat Erp...

Iz deset kaubojskih grla izlete uzvik iznenađenja. Zatim nastade žamor.

— Vajat Erp! — uzviknu Džoe Mek Entajr. — Nebesa! On je Vajat Erp! Poznajem ga, video sam ga jednom u Vičiti! Svojevremeno, kada je tamo Manen Klements bio podigao veliku prašinu...

Vajat kliznu iz sedla.

— Dole, na reci, slučajno sam primetio kako četiri čoveka gone stado u dolinu. Zaustavili su voz za Arkanzas Siti i hteli da toware stoku. Na žalost, moj konj je bio povređen, inače bih imao više sreće.

Jednoga sam pogodio. A ovog ovde uspeo sam da povedem sa sobom. Dvojica su utekla.

Rančer sjaha sa konja, priđe Vajatu i pruži mu ruku.

— Zahvaljujem vam, maršale. Ali... ja to ne mogu dobro da shvatim. Vi ste sami doterali stado ovamo?

Vajat izvadi cigaru iz džepa, kresnu šibicu o čizmu i pokaza desnim palcem na crnog bika.

— To nije bila nikakva umešnost, mister. Stoka je tapkala za ovim debeljkom.

Kauboji se okupiše u gomilu oko maršala. Mrzovoljne, preteće pogledе upućivali su razbojniku, koji je, drhćući od straha i iznurenosti, stajao oborene glave kraj Vajatovog riđana.

Niko nije obraćao pažnju na Bila Hadžejtera. Njegove oči su počivale na razbojniku. Kada je Biloša u jednom trenutku podigao glavu, susreo se sa ohrabrujućim pogledom Teksašanina. Smesta je ponovo oborio glavu.

Halister je bio presrećan.

— Ljudi! Vajat Erp nam je povratio našu stoku. Večeras ćemo na ranču da slavimo!

Vajat odmahnu rukom.

— Ja moram dalje, mister Halister.

Svi pogledi bili su upravljeni na razbojnika.

— Povešću ga sobom, — objasni maršal.

Tada Frenki Lak povika:

— Njega ćemo mi da obesimo!

— Da!

— Da!

— Tišina! — uzviknu rančer. — Maršal ga je uhvatio i on dalje pri-

pada njemu. Osim toga, ljudi, nas obavezuje zahvalnost prema maršalu Erpu. Biće onako kako on kaže.

Na ove reči nije bilo nikakvog pogovora.

Potpuno neočekivano, probio se napred Teksašanin Bil Hadžejter.

— Šta nameravate sa njime, maršale?

Tada je prvi put maršal Vajat Erp video razbojničko lice Bila Hadžejtera. Nije znao da je čovek koji je tu stajao pred njim bio beskrupulozni bandit, vuk koji je krs-tario savanom, koji je otimao, pljač-kao, ubijao i koga su mržnja i žud-nja za osvetom doveli u ove kra-jeve.

Ipak se lice ovog čoveka na neki način nije dopalo Erpu. Bilo je ne-čega u njemu što je odbijalo.

Uprkos tome maršal prijateljski odgovori:

— Povešću ga sobom u grad. Ta-mo će sudija da se pobrine o nje-mu.

— Za Vičitu? — upita Teksaša-nin oštro.

— Da, za Vičitu!

— Ja vas ne shvatam, maršale! Ovo je ipak vraški kraj! Hoćete li tog lopova sve vreme da vučete sa sobom?

Preko Vajatovog lica prelete jed-va primetan smešak. Odmerio je kauboja. Pogled mu se zadržao na ogromnim zvezdastim mamuzama. Mirno je izgovorio:

— Ako sam uspeo da dovedem nekoliko stotina goveda iz Arkanza-sa ovamo, onda ću valjda i ovog jednog jedinog čoveka moći da do-vedem do Vičite, mister.

Hadžejterovo lice je bilo hladno:
— Kako god hoćete, maršale.

oOo

Kauboji su oterali stoku na je-dan od pašnjaka.

Halister je pozvao maršala da se malo okrepi, a potom ga je ispra-tio deo puta, sve do granice ranča.

Tu se srdačno oprostio sa čove-kom, koji mu je, na samo njemu svojstven način, učinio tako veli-ku uslugu.

— Ako vam ikada nešto bude potrebno, maršale — rekao je ran-čer, otidite jednom u Linkolnovu ulicu. Tu moja sestra En drži trgo-vinu. Moja kći Suzan živi kod nje. Pozdravite ih onda srdačno od naš!

Vajat podiže ruku u znak pozdra-va i potera konja.

Pored njega kaskao je vranac koga mu je Halister pozajmio za transport zarobljenika.

Vajat ni u kom slučaju nije imao nameru da celu noć jaše, ali je hteo da skloni zarobljenika sa ran-ča, jer je morao da računa sa gnev-om kauboja...

Kada se potpuno smrklo, zaustavio se nasred prerije, odvezao sedlo, oslobodio zarobljeniku ruke, toliko da sam sebi pripremi ležaj. Zatim ga je ponovo svezao i op-ružio se, naslonivši glavu na sedlo.

Čuo je zarobljenika kako tiho uz-diše.

Noć je nadvila svoje crne senke nad prerijom. S vremena na vreme razlegao bi se u daljini urlik i za-vijanje kojota. Inače, sve je bilo mirno. Vajat je zaspao. Bilo je neš-to pre pola dvanaest.

Sa brda je duvao hladni noćni

vetar preko ravnice i povijao visoku prerijsku travu. Razbojnik je bio budan. On je, kao i prethodnih noći, otvorenih očiju zurio u nebo. Nikada nije mogao da zaspi pre ponoći. Iznenada se trgao i uplašio.

Gotovo nečujni topot kopita naterao ga je da oslušne. Bližilo se spasenje!

— Gazda će me spasti.

Zatim je ponovo sve bilo mirno.

Tek posle četvrt sata Bilosa je, ponovo čuo neki šum. Ovog puta gotovo je kliknuo od radosti.

To je bio zveket zvezdastih točkića na mamuzama. I to sa tako velikih mamuza kakve je nosio samo jedan čovek: njegov gazda.

To tiho zveckanje doprlo je i do osetljivog uha Vajata Erpa i probudilo ga.

Ali, maršal se nije pokrenuo. Ostao je da leži mirno. Napeto je osluškivao šum koji je dolazio iz mraka.

Leva šaka obvila se oko drške revolvera, od koga se nije odvajao.

Zvuk metala čuo se ponovo.

Velike mamuze gotovo su pevale. Sada već prilično blizu. Nepoznati je otkrio njihov logor i prikrađao se kao gladni vuk.

Maršal je ispod čebeta izvukao levu ruku u kojoj se nalazio kolt.

Vajat je osluškivao i kada je ponovo do njegovih ušiju dopro isti zvuk, otkočio je revolver.

Tiho, skoro nečujno škljocanje začulo se i u grmlju iza koga su se nalazili konji.

Maršalov riđan je tiho zarzao.

Istog trenutka Bilosa je uzviknuo:

— Preko, gazda, iza vatre, tamo je!

Prolomio se pucanj.

Bilosa je ludački kriknuo.

Vajat se otkotrljao u stranu, ustao i poleteo nekoliko jardi dalje od mesta gde je ležao. Odmah se bacio na zemlju.

Ponovo se prolomio pucanj. Bilosa je zakrkljao.

Sada je Vajat otprilike znao gde se nalazio nepoznati strelac, iako je između prvog i drugog hica promenio položaj.

Nije smeo da puca. Blesak revolvera izdao bio strancu njegov položaj. Zato je poleteo napred.

Od mesta gde se nalazio nepoznati delilo ga je možda samo još oko petnaestak jardi.

Tada do maršalovih ušiju dopre prigušeni topot konjskih kopita.

Nepoznati je pobegao.

Bilosino stenjanje i roptanje omogućili su mu da se nečujno povuče do svog konja.

Vajat polete natrag do logora i naže se nad Bilosom. Razbojnik je već bio mrtav.

Maršal smesta odveza svog riđana, dohvati vinčesterku i skoči na neosedlanog konja. Polete u pravcu iz koga je čuo topot kopita.

Posle stotinak jardi se zaustavio. Svuda oko njega vladala je nema tišina.

Ubica je bio iskusan čovek. On je znao da će ga topot konjskih kopita odavati. Zato je prvo izmakao izvan dometa puške. Sada je čučao negde u visokoj travi i pažljivo osluškivao.

Vajat siđe sa konja i čvrsto prisloni uho na zemlju. Ništa. Nikakav šum. Tako bi mogao da čuje i na

velikoj daljini topot kopita konja u galopu.

No, do njegovog uha nije dopro ni najmanji šum.

Ipak je ostao u visokoj prerijskoj travi i osluškivao dalje. Skoro ceo sat. Kada i posle toga nije ništa mogao da čuje, podigao se i, vodeći konja za sobom, vratio do logora. Tu je osedlao konja i odjahao oko jednu milju dalje.

U prvi osvit zore, bio je opet na nogama i odjahao natrag do ranijeg logora. Tu je našao mrtvog razbojnika kako leži kraj zgarišta.

Kreolac je bio sa dva metka pogođen u gudi. Sam sebi je došao glave poklikom. Kreolac je sam odao svoje mesto kraj vatre i tako ubici omogućio siguran pogodak i u mraku.

Maršal nije mogao da ga ostavi da leži na milost i nemilost kojotima. Izyukao je ašovčić bez drške, koji je uvek nosio u bisagama, iskopao raku i sahranio razbojnika. Zatim je skinuo šešir, obrisao znoj s čela i nekoliko trenutaka posmatrao malu humku od kamenja.

Odmah zatim počeo je da sledi trag u visokoj travi. Vodio je prema jugoistoku.

Negde pred podne, trag se izgubio u kamenitom koritu neke rečice.

Vajat je jahao neko vreme s druge strane obale reke, ali nije uspeo da pronađe trag. Ubica je mogao odavde da odjaše i na zapad i na istok. Bilo je zato besmisleno dalje tragati.

Zbog toga se uputio na jugoistok prema Red Hillsu. Nepoznati čovek je morao da dođe s te strane. On je

bez sumnje pripadao bandi razbojnika koji su ga poslali da zarobljeniku zauvek zatvori usta. Njih je mogao da nađe samo gore u brdima.

Bio je to put koji je vodio pravo preko Mesečevog ranča.

Kada je Vajat projahao kroz kapiju, mali Mek Entajr je zaprepasčeno podigao pogled.

— Hej, šta je to? Vajat Erp se vraća!

Rančer je poslovaio u kovačnici i odmah pošao u susret Vajatu:

— Helo, maršale...!

Vajat mu ispriča šta se dogodilo.

Halister nabra čelo:

— Razbojnicil! — izusti on muklo.

— Ubili su svog čoveka. Tačno po svojim metodama. Nijedan zarobljenik ne sme da progovori. Znam ja to dobro. Nikad i nije bilo drugačije.

U dvorištu je zavladala nema tišina. Ljudi su obustavili svoje poslove. Iznenada je do Vajatovih ušiju ponovo dopro reski zveket točkića na mamuzama.

Odmah je okrenuo glavu na tu stranu.

Od štale prema šupi za alat, išao je jedan visoki čovek. Imao je sivi, iskrzani šešir, duboko nabijen na desno uvo i sivu košulju, širok opasač za oružje i uske teksaške pantalone, koje su se dole završavale u mekim ukrašenim čizmama visokih sara. Najupadljivije na ovom čoveku bile su njegove mamuze. Bile su ogromne, zlatnožute. Oštro i resko su zveckale pri hodu. Vajat pokaza glavom na ovog čoveka.

— Ko je taj?

— Bil Hadžejter — odgovori rančer — moj nadzornik.

Vajat zažmuri na levo oko, posmatrajući ga zamišljeno:

— Dobar nadzornik?

— Vrlo dobar!

Vajat pogleda upitno u rančera.

Ovaj šmrknu.

— Bil je ćutljiv momak i prok-leto nedruželjubiv čovek, ali je kla-sa — kauboj. On je dan i noć na nogama.

— Gde je bio prošle noći?

— Na pašnjacima. On kontroliše isturene majure i straže kod stada.

Vajat se okrete:

— Helo, nadzorniče!

Hadžejter je i dalje išao mirno. Tada se rančer umeša.

— On nije imenovan za nadzor-nika. Pozovite ga po imenu, marša-le.

— Mister Hadžejter!

Teksašanin je stao i polako se okrenuo.

Vajat mu pođe u susret.

Zaustavio se, na nekoliko jardi pred njim. Njegov pogled je ispiti-vački preleteo preko, kao iz kame-na isklesane, pojave Teksašanina.

— Mister Hadžejter! Imam jed-no pitanje.

— Da?

— Gde ste bili prošle noći?

Kauboj nabra obrve.

— Na pašnjacima.

— Oni su prostrani. Gde ste tač-no bili?

— Dole, kod novog majura.

— Jeste li razgovarali s nekim?

Kauboj je razmišljao samo trenu-tak, a onda mirno odgovorio:

— Da.

— Sa kim?

— Sa jednim od naših kaubo-ja.

— Kako se taj zove? — insisti-rao je Vajat.

— Hanter — odgovori Teksaša-nin preko volje. — Džim Hanter.

Vajat se okrete da pođe.

Kauboj ga tada dohvati za ru-kav:

— Trenutak, maršale!

Vajat snažnim trzajem odgurnu Teksašaninovu ruku:

— Šta je bilo?

Hadžejterove oči su se iznenada pretvorile u uske proreze.

— Čemu ta pitanja, maršale?

Vajat mu odgovori:

— U toku noći sam napadnut. Razbojnik Timo Bilosa je ubijen.

Hadžejter ga je hladno pogledao:

— Pa šta? Kakve to veze ima sa mnom? — pitao je posle trenutne pauze.

— Ja zapravo ne znam da li to ima nekakve veze sa vama, Hadžej-teru.

Kauboj tada steže desnu šaku:

— Hoćete li da me osramotite, Erpe?

— Ne pada mi na pamet. Moja je dužnost da tragam za Bilosinim ubicom.

— Smatrate li mene, možda, ubi-com tog bandita?

— To ja nisam tvrdio, ali hoću to da otkrijem.

— Opet jedna optužba! — promrsi Teksašanin izazivački.

— Ja ne shvatam, prijatelju, zašto se toliko uzbuđujete! Niko vas još nije optužio.

— Još? — izbacio je Hadžejter oštro i grubo. Znači, to tek treba da usledi?

U uglovima Vajatovih usta iznenada se pojavio smešak.

— Eh... mislim da ste vi prilično naopak momak, Hadžejteru!

Kada se okrenuo, kauboj je zamahnuo i udario ga.

Oštri udarac pogodio je Vajato-vo uho.

Ali maršal je još uvek stajao. On je zaprepašćeno gledao kauboja u lice.

— To nisi smeo da učiniš, momče — izgovorio je mirno i mirnim pokretima odložio oružje i opasač na zemlju.

Rančer im priđe bliže.

— Maršale, molim vas! Hadžejter je najtvrdi borac koga sam uopšte video. On je jednim jedinim udarcem oborio Dejva Kilejdžera, bivšeg bostonskog profesionalnog boksera.

Vajat nije obraćao pažnju na ovu primedbu.

— Dakle, Bile Hadžejter, samo dođi!

Teksašanin se besno cerio.

— Nemate sreće, maršale. Rasturiću vas kao stari sat.

— Ol rajt! Ja čekam!

Kauboj tada navali.

Vajat je za delić sekunde, u poslednjem trenutku izbegao prvi udarac.

Za uzvrat, sa olabavljenim mišićima, uputio je jedan prodorni udarac naviše.

Koliko god je taj udarac izgledao lak i slab, ipak je bio veoma žestok i gotovo isterao kauboju vazduh.

Hadžejter je besno zamahnuo levim direktom napred, što Vajat izbeže veštom fintom. Odmah je vratio udarac levicom i gromovito po-

godio Hadžejtera s desne strane, tačno ispod rebara. Lice čoveka iz Brazosa se potpuno izobličilo.

Borio se dalje, dok ga je strahovit bol u predelu jetre mučio.

Vajat je ubrzo mogao da nesmetano podigne kaput, pripaše ponovo opasač i zapali jednu od svojih cigara.

Rančer je gledao u njega, kao u neko priviđenje.

— Hej, maršale, pa to je bilo strašno!

— Šta hoćete? — odgovori Vajat uz smešak. — Pa on još uvek stoji na nogama, taj vaš čvrsti nadzornik!

— Ali je gotov — konstatovao je zaprepašćeno mali Džo Mek Entajr.

Taj nepobedivi Teksašanin Bil Hadžejter bio je pobeđen. On više nije mogao da se brani. A poštteni Erp nije hteo da ga dotuče na uobičajeni i surov način, kako se činilo u ovoj zemlji.

Pošao je za rančermom u kuću i prihvatio poziv na večeru.

Sledećeg jutra napustio je ranč.

Džems Halister i Džo Mek Entajr stajali su na vratima i mahali za njim.

Nijedan od njih nije ni slutio da će ga ponovo videti pod vrlo žalosnim okolnostima.

Jer nesreća, koja se sa dolaskom teksaškog kauboja Bila Hadžejtera nadvila nad Mesečev ranč, još uvek nije okončana. Krađa stoke bila je samo početak.

Skroman početak, u odnosu na ono što je tek predstojalo...

Odmah pošto je ustao, Vajat je otišao u kuhinju gde mu je crni Semi tačno opisao gde se nalazio

taj novi majur, na kome je radio kauboj Džim Hanter.

Na bi umirio svoju savest, hteo je ipak da skrene s puta, kako bi porazgovarao sa Hanterom.

Tek predveče, ugledao je brvnaru u daljini, iza nekoliko izduženih prevoja talasaste ravnice.

Vođen čudnom slutnjom, koju ni samom sebi nije umeo da objasni, na stotinak jardi od brvnare se šeućurio iza žbuna i tu sačekao da se spusti mrak.

Tek tada se uspravio i obišao oko brvnare.

Konačno je sa zadnje strane udario u jedan prozor i povikao:

— Džim Hantere! Ovde je Vajat Erpl! Želim da govorim sa vama!

Ali odgovora nije bilo.

Otvorio je prozor širom, uskočio u mračnu prostoriju i odmah se bacio na pod. Kada su mu se oči malo privikle na mrak, razaznao je na sred sobe neku priliku, kako sedi na jednoj hoklici uz sto, glave oborene na skrštene ruke.

Vajt polako dodirnu čoveka vrhom cevi svoje puške. Čovek se zaklati i tupo pade na pod. Maršalu je odmah bilo jasno da je mrtav.

Vajat ga je izvukao napolje do svog konja, natovarao na njega, a onda neprekidno jahao celu noć.

Tek pred podne sledećeg dana ugledao je prve zgrade ranča pred sobom.

Prvi koga je sreo bio je Džo Mek Entajr.

Kada je stari kauboj video mrtvog čoveka, uzviknuo je piskavim glasom:

— Bože! To nije moguće!

Dotrčali su rančer, Džin Taker,

koji je ponovo mogao da hoda, Džef Tomson i Majk Elington.

— Ko je ovaj čovek? — upita ih Vajat tupo?

— Hanter, Džim Hanter!

Vajat klimnu glavom.

Gore na verandi pojavila se i Meri.

— Gde je Bil Hadžejter? — upita Vajat poluglasno.

— Ovde! — začu se iz pravca štale oštar odgovor.

Vajat pođe polako prema ovom čoveku.

Maršal ga je uporno gledao u oči:

— Gde ste bili protekle noći, Hadžejter?

Ovaj se široko iskezio:

— Ovde.

— Ko to može da posvedoči?

Zavladala je potpuna tišina.

— Ja! — Bio je to rančerov glas.

Vajat se onda okrete prema njemu.

— Vi ste ga videli u toku noći?

— Da.

Vajat klimnu glavom:

— Dobro...

Zatim pruži rančeru ruku, klimnu kaubojima glavom, pope se na svoga konja i baci samo još jedan pogled na mrtvog mladog kauboja, koga je Džo Mek Entajr položio na zemlju, kraj pojila za konje.

oOo

Vajat je odjahao za Vičitu.

Bilo je vedro i sunčano jutro kada je, konačno, posle beskrajno dugog puta, ujahao sa južne strane u široku glavnu ulicu.

Ispred Keno hotela stajala je jedna kočija visokih točkova u koju

je bio upregnut rasan, negovan vranac.

Čovek, koji je u tom trenutku napustio kockarski salun, bio je oronuo sa tankim brčićima iznad gornje usne, isto toliko crvenkastim i neuglednim, kao i njegova jarko crvena kosa, koja je provirivala ispod oboda belog šešira. Oči su mu bile zeleno sive, krupne i uokvirene dubokim senkama.

Teturajući se, prilazio je kočiji.

Kada je ugledao maršala, zastade, podiže šešir i uzviknu:

— Helo, vi ste bez sumnje Vajat Erp!

Vajat klimnu umorno glavom i pritera konja uz trem.

Čovek izvuče svilenu maramicu iz džepa i obrisu znoj sa čela.

Pri tom pokretu do maršalovog nosa dopro je pomalo nametljivi miris sladunjavog parfema.

— Ja se zovem Everet Kalender! Ja sam novinar i nameravam da u zgradi starog Bristola Vajlersa otpočnem štampanje novina.

Vajat je sjahao.

— Onda puno sreće, mister Kalender. Nadam se samo da ćete naći dovoljno čitalaca.

— Vama ću, razume se, uvek dostavljati po jedan primerak.

Posle ovih reči čovek se gromoglasno nasmejao držeći se rukama za stomak.

— Uostalom, maršale govorio je dalje — ja ću uskoro da organizujem jedan mali prijem. Nadam se da smem računati da vas vidim među svojim gostima.

— Ja nisam baš mnogo društven čovek — odgovori maršal, ne baš oduševljeno.

— To nije ni potrebno. Zato sam ja društven. Naime, hoću da se ženim.

— Aha! — nasmeši se Vajat.

— Da, maršale. Ženim se, naime, najlepšom ženom Vičite.

— Tako, tako — odvrati maršal sa dosadom i pogleda preko na drugu stranu ulice, gde su dva pijana kauboja izlazila iz Nat Englvudovog saluna.

— Ne brinite — brbljao je novinar u međuvremenu dalje. — Nemam ja samo novine. To mi je više hobi. Ja ću svakih četrnaest dana izdavati po jedan broj „Vičita Kronika“, u kome će, naravno, uvek biti govora i o našem slavnom maršalu Vajatu Erpu.

— Bolje nemojte — odmahnu Vajat, koji ništa nije više mrzeo od praznih slavopojki.

Kalender se grohotom smejao:

— Ah, da! Mislite, razbojnici bi onda i suviše brzo saznali za poternice za njima? Ne brinite, to ću ja umeti da prećutim.... Ja sam čovek koji stoji čvrsto na svojim temeljima. Moj brat Ed pronašao je svojevremeno, četrdeset osme godine, dole u Sakramentu, u onoj maloj zlatnoj dolini, nešto od čega za malo nije već odustao. Upravo onog dana kada je hteo da napusti svoj logor, našao je toliko zlata, koliko svi ostali kopači u celoj dolini nisu nalazili ni za mesec dana. Kopao je i kopao da bi konačno imao toliko da može da prekine. Otpremio je svoju zaradu u Boston, a pred ostalim kopačima se pretvarao kao da ništa nije našao. No, da ne dužim: dobio je veliki kašalj, bivao sve bleđi i za dva meseca je tiho i nemo završio. Nesrećnik! Kalen-

der se ponovo glasno i neprijatno nasmejao. Da, tako je to bilo...

— I tako ste vi došli do čvrstih temelja? — konstatova Vajat, krenuvši ponovo prema svojoj kancelariji.

— Da, upravo tako. I to je sreća. Inače ne bih mogao mnogo da pružim svojoj supruzi. Konačno, šta je uopšte jedan novinar? Ali, ja jesam nešto... A Suzan treba i da ima nešto od mene.

Pošto se ponovo vinuo u sedlo, Vajat upita:

— Kako se zove izabranica?

— Suzan Halister!

— Tako!

Maršala uopšte nije interesovalo ono što je ovaj čovek napričao, ali to je bio njegov način ophođenja: pokazati razumevanje za svakog čoveka. Možda je zato i bio tako omiljen među svojim sugrađanima.

Vajat je već bio pritegao uzde, kada je iza svojih leđa ponovo čuo glas nametljivog čoveka:

— Ah, da, Suzan je živela u pravom paklu na Mesečevom ranču, u onom zaboravljenom budžaku. To se, uostalom, na njoj i vidi.

Vajat opusti uzde i okrete se.

— Ona je sa Mesečevog ranča?

— Da.

— E, onda joj, molim vas, isporučite pozdrav od njenog oca i njene sestre Meri!

Tog trenutka jedna žena napusti frizersku radnju Laja Martina, koja se nalazila upravo uz sam salun.

Bila je to visoka žena, ponosnog i skladnog rasta, sa bezbroj gustih kovrdži na glavi, koje su uokvirivale skladno i simpatično lice. Pošto je podigla crnu prozirnu koprenu šešira, koja joj je padala preko ce-

log lica i za trenutak pogledala maršala, upitala je debeljuškastog Kalendera:

— Pa, mister Kalender, opet nekog zadržavate i ometate ga u poslu?

Čovek je pocrveneo kao krv pa kao paun odskakutao prema ženi, podigao obe ruke i prihvatio svileni šal koji joj je skliznuo preko ramena. Pri tome je cvrkutavim glasom odgovorio:

— Ah, zlato moje! Ti si tu! Izgledaš očaravajuće. Ali, šta ja tu pričam! Pogledaj ovog čoveka. Znaš li ko je to? Hajde, pogledaj ga dobro: to je moj prijatelj, Vajat Erp.

Žena baci ispitivački pogled na maršala, pa se onda nasmeši:

— Helo!

Vajat nezgrapnim pokretom skide šešir.

— Tek sada dolazi ono najlepše! — uzviknu Kalender. — On ima da ti isporuči pozdrave od tvog oca i tvoje sestre Meri.

Suzan Halister preštade da se drži ponosno, polete prema maršalu, spusti desnu ruku na uzengiju i upita, gledajući ga svetlucavih očiju:

— Bili ste na Mesečevom ranču, mister Erp?

— Da...

— I? Jeste li... jeste li videli oca?

— Jesam. Treba da vam isporučim pozdrav od njega. Od njega i od vaše simpatične sestre.

Suzan se nasmešila.

— I drugo? — upita ona.

Vajat nije sasvim shvatio pitanje. "Zato odgovori:

— Ja bih vam, naravno, preneo pozdrave. Upravo sam stigao.

— Dal — uzviknu novinar.

— To je istina. Ja sam ga zaustavio. Do viđenja, maršale!

Međutim, Suzan je čvrsto držala maršalovu uzengiju.

— Ima li inače još nešto... mislim, nešto novo na ranču?

— Ne, ništa naročito.

— Jeste li slučajno videli nadzornika?

— Hadžejtera? — upita Vajat i nabra obrve.

— Da, njega! — Suzan je iznenada pocrvenela do ušiju. Kako je samo mogla tako da se istrči.

— Izvinite, maršale — zamucala je. — Moram sada kući.

Debeljko joj pomože da se popne u elegantnu kočiju, koja je odmah odjurila niz glavnu ulicu. Vajat je zamišljeno i brižno gledao za kolima.

Da li je taj neuhvatljivi Hadžejter možda osvojio srce lepe rančero-ve kćeri?

oOo

Tri dana kasnije maršal je ispred Vejn Karučerove krčme ponovo sreo novinara. Nije bio ni izbliza tako blistav i srećan kao onda kada ga je Vajat prvi put video.

Maršal mu se nasmešio i upitao ga:

— Hej, mister Kalender, šta se desilo? Da se možda ne klimaju čvrsti temelji?

Novinar odmahnu rukom i promrmlja:

— Ne, to je zbog Suzan.

— Oh, da nije možda bolesna?

— Ne, ali iznenada kao da se promenila. Od trenuka od kako je govorila sa vama, prosto kao da to nije ona. Ni reći više o svadbi. Ništa!

Vajat klimajući glavom pogleda novinara.

— Iza toga se krije neki čovek. Ja to naslućujem. Odavno sam ja to slutio!

— Glupost. Sećanje na ranč, na oca i na sestru, učinili su da se razboli — pokuša Vajat da ga umiri.

No, Kalender je to bolje znao. Upravo je pogađao. Tu je postojalo nešto u šta se on više razumevao od maršala Erpa.

Nedelju dana kasnije, jedan dečak je doneo maršalu simpatičnu belu karticu na kojoj je lepim slovima bilo ispisano:

„Everet Kalender i Suzan Halister imaju čast da pozovu maršala Vajata Erpa na jednu malu svečanost u užem krugu, na dan 29. o. m. u domu An Halister u ulici Lin-
coln”.

Vajat je razvukao lice.

Milom ili silom, on je u rano predvečerje 29. maja obukao svoju najbolju košulju, privezao novu somotsku mašnu i punih četvrt časa čekao uporno svoj stetson i svoje dobro crno, praznično odelo, očistio čizme i oko šest sati krenuo prema kući An Halister u ulici Lin-
coln.

Ovakve svetkovine nisu ga baš mnogo oduševljavale, jer se na njima osećao uvek nekako suvišnim,

Društvo je bilo veselo. Svi sem mlade Suzan Halister. Ona se, do-
duše, često smeškala, ali na maršala, koji ju je oštro posmatrao, nije ostavljala utisak srećne supruge.

Da, supruge, jer je debeljuškasti Kalender oko devet sati, pošto je zadovoljno kucnuo svojom punom čašom objavio:

— Mis Halister i ja smo vereni!

On je to rekao tako, kako bi to izgovorila i neka dadilja. Ali njegovo lice bilo je crveno kao krv od ponosa i sreće. Istog trenutka lice rančerske ćerke postalo je za nijansu bleđe. Iznenada, Vajat je to zapazio, oči su joj bile široko otvorene i upravljene u jednog čoveka, koji se upravo pojavio na ulazu, ušao unutra i pogledao u grupu prisutnih.

Bio je to visok, vižljast čovek — kauboj.

Vajat je sledio ženin pogled.

Bil Hadžejter!

Sve što je Vajat slutio, izgleda da se ostvarivalo.

Sa „mladinim” mirom bilo je svršeno.

Ona je uspela da se odmah iskrađe iz prostorije.

Uskoro je i Hadžejter pošao za njom.

Vajat je pričekao za trenutak, pa je i sam izašao. Na vratima prema dvorištu ugledao je široku Hadžejterovu priliku, dok je devojka već morala biti napolju. Teksašanin je ostao da stoji na otvorenim vratima.

Galama iz velike sobe, u kojoj se održavala „intimna svetkovi-na”, dopirala je dovde.

Uprkos tome, maršal je mogao jasno da čuje kako je ovaj čovek rekao:

— Tu sam.

Posle izvesnog vremena žena je odgovorila kratko:

— Da!

Zatim je za izvesno vreme vladala tišina.

Onda je Hadžejter oštro rekao:

— Ko je taj naduveni paun?

— Molim vas, ne smete tako da govorite o njemu, Bile. Konačno on će se oženiti sa mnom.

Kauboj onda uzviknu uzbuđenim prigušenim glasom:

— Da vas oženi! Taj bedni džak pun para! On je samo jedna vreća nabijena parama, zar ne?

— Ako budete tako razgovarali sa mnom, Bile, vratiću se unutra.

Vajat je spazio kako je kaubojeva ruka poletela napred. Uspeo je da uhvati devojku kod zgloba.

— Slušaj dobro, Suzan — čuo se grubi Teksašaninov glas kroz hodnik. — Ti pripadaš meni, i nikom drugom na ovom svetu!

Tada se u mladoj ženi javio otpor:

— Ah, ja pripadam vama? Čudnovato! Samo, što to ja nisam znala.

— Onda sada znaš! — odgovori oštro kauboj.

Do Vajatovih ušiju dopro je tihi ženin smeh:

— Vi ste čudnovat čovek, Bile Hadžejteru. Dolazite ovamo sa pašnjaka u grad i tvrdite nešto što uopšte nije tačno.

— To je tačno! — kauboj divljački trže ženu i povuče je u hodnik.

— Ako neko naiđe — promrmlja ona prestrašeno.

— To nas se ništa ne tiče. Ti pripadaš meni.

Žena tada zamahnu i udari ga.

Kauboj zastenje i iz njega izlete:

— Šta hoćeš ti bedna, propala ženo...?

Suzan ga pogleda. Zatim besno reče:

— Pozvaću mister Kalendera, jer... ja ću se udati za njega. Na-

ravno da hoću. On je dobar prema meni. On je uopšte čovek. Nasuprot vama. Vi ste jedan, jedan...

— Dakle, šta? — Hadžejter je jednim trzajem privuče k sebi. — Reci samo, ti izgubljeno parče žene. Hoću i ja nešto da ti kažem. Ja te se odričem. I bez toga te ja ne bih hteo. Šta bi čovek i mogao da otpočne sa ženom koja će za godinu dana da leži pod zemljom.

Suzan je zaprepašćeno ustuknula.

— Šta... to govorite? — zamucala je ona.

— Jes... lepa Suzan Halister, mali simpatični crve koji uskoro više neće da postoji. Prerijska trava prekriće tvoje telo!

Žena izmače još nekoliko koraka nazad u tamni hodnik. Došla je sasvim blizu čoveka koji je sve slušao.

Kauboj je ostao na otvorenim vratima. Siktao je povišenim glasom:

— Moraš umreti, Suzan Halister. Umreti kao što je umrla i tvoja majka!

— Šta... šta vi to znate o mojoj majci? — mucala je obeshrabrena devojka ne shvatajući.

Tada joj kauboj ostrim koracima priđe bliže i prošaputa uzbuđeno:

— Ti si izgubljena! Prepuštena smrti! Saznao sam to od tvog oca. On te je vodio na pregled u Sent Luis. Ili možda to nije istina, a?

Devojka je obema rukama pokrila usta. Jecajući, prigušenim glasom, ona uzviknu:

— Ali, ja sam zdrava, tako su rekli. A i otac to takođe zna. Ja sam zdrava...

Bil Hadžejter se cinički smejao:

— Ti si obično dubre! Sve je svršeno s tobom. Nećeš više živeti ni godinu dana. Lekari su to rekli tvome ocu! I zato me baš briga za tebe, Suzan Halister!

Smejući se glasno i zveckajući oštro svojim mamuzama, išao je prema vratima i napustio dvorište.

Žena je ukočeno stajala i nepomično zurila u mračni hodnik.

Iznenada je briznula u plač. Tako je jecala da se čoveku iznad nje steglo srce.

Pažljivo joj je spustio ruku na rame. Suzan je bila toliko očajna da to nije ni primetila.

— Mis Halister — progovori maršal prijatnim glasom. — Pođite, ja ću da vas vratim natrag u društvo.

Ponovno je briznula u plač.

Tog trenutka otvorila su se vrata sale i svetlost je prodrila u hodnik.

Uzvik jednog čoveka razlegao se hodnikom. Maršal spazi na vratima siluetu Evereta Kalendera.

— Suzan! — dozivao je on.

Vajat podiže ruku.

— Našao sam mis Halister ovde. Ne oseća se dobro. Možda nije mogla da podnese zadah viskija i duvanski dim.

Žena podiže lice i pogleda maršala. Tiho izusti:

— Da, tako je.

Kalender polete prema njoj i povede je ka vratima dvorišta.

— Dođi srce, izvešću te malo na vazduh...

Vajat napusti kuću.

Kada je dospeo na ulicu, čuo je gore, na kraju, Teksašaninove korake, praćene zveketom mamuza.

Brzo je krenuo za njim.

Stigao ga je na početku glavne ulice.

— Hadžejteru!

Kauboj se munjevito okrenuo.

Vajat je spazio da u ruci drži revolver.

— Imate vraški rdavu savest!

Sada je kauboj prepoznao maršalov glas:

— Vajat Erp — izustio je uzbuđeno, povišenim glasom. — Upravo ste mi još samo vi nedostajali. Pustite me, molim vas, na miru.

Vajat mu priđe:

— Sklonite taj kolt...

Kauboj nije ni pomišljao.

Tada Vajat vrhom leve čizme zakači desnu kaubojevu ruku. Kolt izlete u velikom luku.

Teksašanin prosikta:

— Boga mu! Ti si jedan prokleti pas, Erpe! Jednom si me pobedio i jednom udario. Kunem ti se da sam sledeći put ja na redu.

Zatim se saže i poče da traži svoj revolver. Hteo je da krene dalje.

Vajat ga uhvati za rukav:

— Slušajte, Hadžejteru! Vi ste upravo načinili jednu strašnu svinjariju, tamo gore. Čuo sam svaku reč. Sve što ste kazali onoj ženi. Imam samo jedno pitanje: Je li tačno ono što ste rekli?

— Jeste — ciknu Teksašanin. — Tačno je. Radujem se tome. Laku noć, maršale!

Sklonio je kolt u futrolu, okrenuo se i pošao preko glavne ulice, dok su mu mamuze zveckale.

oOo

Kada je Everet Kalender uveo Suzan u kuću, njena tetka se pobrinula da se svetkovina privede

kraju. Gosti su imali prilično razumevanja i velika sala se brzo ispraznila.

Najzad se i Kalender oprostio i otišao.

Grad je već bio spreman za počinak. Samo je još u po nekoj kući gorelo svetlo.

Everet Kalender je mislio na lepu ženu koju će dovesti svojoj kući. Nije ni slutio nesreću koja se nadvila nad Suzan Halister. Koraćao je puna srca prema kući i tiho zviždukao.

Otvorio je vrata i ušao u mračni hodnik. Kada je pipajući krenuo prema trpezariji, iznenada, ga je obuzeo osećaj da nije sam. Zastao mu je dah.

Za trenutak je stao i oslušnuo.

Negde ispred njega, tiho je zaskripao pod.

Polako je krenuo i uhvatio ogradu stepeništa. Zatim je dobio ludački napad straha i poleteo hitro uz stepenice. Na pretposlednjem stepeniku se sapleo i pružio koliko je dug, tresnuvši svom snagom, bradom o pod. Ostao je za trenutak ošamućen na podu.

Kada se ponovo pribrao, uspravo se i doteturao do svoje sobe.

Proklinjao je sve bogove što na vratima nije bilo brava. Privukao se zato na prstima do kreveta, uskočio ne svlačeći se u njega i navukao prekrivač preko glave.

Strah mu je stezao grlo. Pored njega u zidu su visile dve skupocene puške — proletelo mu je kroz glavu. Jedna je čak bila i napunjena. Polako je skinuo pokrivač s glave.

Ledena jeza mu prođe telom. Napolju u hodniku ponovo je škri-

pao pod. A onda je čuo sasvim jasno reski zveket mamuza. Kalender je osetio kako mu se srce grči. I pored mraka video je kako se me-singana brava na vratima pokreće.

Kriknuo je od straha. Glasno i prodorno.

Vrata su se sa treskom otvorila. Everet je zatvorio oči i čuo grubl glas:

— Ustaj, bratac!

Kalender otvori oči i pogleda prema vratima, gde se nejasno ocrta-vala kontura nekog čoveka. Drh-tao je celim telom.

— Ustaj! — ponovi čovek na vratima naređenje.

Kalender se onda kao pijan sva-lilo na krevetu.

— Ustaj i polazi napred!

Kalender se stenjući podigao i pošao prema vratima.

Nepoznati ga izgura napolje u hodnik i odgurnu prema stepeni-cama. Kalender nije smeo ni da se okrene.

— Napred! — ponovi nepoznati i gurnu ga u leđa.

Kalender klekajući kolenima po-će da silazi niz stepenice.

Kada su sišli, nepoznati noćni po-setilac potera novinara niz hodnik do jednih otvorenih vrata.

— Sad ćeš umreti!

— Umreti? — zaječa novinar.

— Da, i to zato jer si mi oduzeo ženu.

— Ženu? Ja? Ta to je budalašti-na. Ko ste vi uopšte? Ja vas ne po-znajem.

— Budi miran, masni vepre! Ti si mi oduzeo Suzan i zato ćeš sad umreti.

Novinar prosto nije verovao svo-

jim ušima. — Suzan? — upita on otežalim glasom. Negde, sasvim du-boko u njemu tinjao je tračak na-de. — Suzan mucao je on. — Ja vas ne razumem, mister. Suzan... ona mene uopšte neće!

— Ne pričaj priče, čoveče. Ti ćeš umreti. Ti si mi je oteo. Ja sam večeras govorio sa njom, preko u Linkolnovo- ulici na dvorišnim vratima...

— Vi? — Kalender protrlja oči. — Ko ste vi?

— To te se ne tiče. Ne znam ni ja ko si ti i kako se zoveš. Znam samo da si mi oteo Suzan i zato sam te sledio da bih te ubio.

— Ali... mucao je novinar. — Ta ja sam vam rekao! Ona me uop-šte neće! U glavi joj je neki drugi. Neki momak sa njenog ranča, na-polju u preriji. Verujte mi!

— Laž! — ciknu nepoznati. — Vadi svoj revolver. Treba da imaš revolver u ruci kada umireš.

Kalendera je izdavao glas. — Ja nemam oružje kod sebe. Maršal je zabranio nošenje oružja u gradu...

— Maršal! — promumla nepozna-ti. — I sa njime me čeka ne baš pri-jatan razgovor. Napred sada! Hva-taj, evo ti jedan kolt! Treba samo da otkočiš.

Nepoznati baci oružje prema Ka-lenderu, koja ga udari po ramenu i pade uz tresak na pod.

— Hajde, podiži kolt! Napred!

Kalender je zurio u crnu mrlju na svetlo uglaćanom podu.

— Ja... ja ne umem da pucam... ja nikada nisam revolver...

— Ne govori više. Nemam vre-mena! Uzimaj kolt, inače ću ovako da te smaknem!

Novinar se stenjući sagao i dohvatio revolver.

Čelo mu je bilo orošeno hladnim znojem. Svest da mora da umre, da je izgubljen, dovela ga je na ivicu ludila.

— Ne mogu, ne mogu. I ja nju stvarno neću, tu ženu. Ja nisam čak ni zaljubljen u nju... hteo sam samo da se hvalim njenom lepotom.

— Čuti! Htela je da se uda za tebe! Ti si je zaslepio novcem. Zato ćeš sad umreti. Napred, pruža ti se šansa! Ustupam ti prvi hitac!

Kukavni čovek je samo nagonskim pokretom pokušao da podigne oružje u vis.

Tada je iz mraka prema njemu poleteo plameni jezik.

Everet Kalender je bio mrtav.

oOo

Celog dana su ljudi prolazili pored kuće, pored papirom oblepljenih prozora. Niko nije ni slutio, da je iza njih, u velikoj sobi ležao mrtvac.

Vajat Erp je bio taj koji je dan kasnije hteo da razgovara sa Everetom Kalenderom, zbog velike firme postavljene popreko preko ulice. Firma se na jednom kraju otkočila i preteći se klatila iznad glava prolaznika.

Vrata su bila zaključana. Vajat je pokušao okolo iz dvorišta. Uspeo je.

Tri minuta kasnije našao je ubijenog.

Odmah se vratio u kancelariju i dao uputstva svom pomoćniku, mladom, plavokosom Kidu Keju.

— Uredi ovo, Kid. Obavesti doktora i predsednika opštine. A onda

otrči u Linkolnovu ulicu i obavesti mis Halister o tome šta se dogodilo. Ja moram smesta na put.

— Kuda?

— Za jednim čovekom...

Dok je smrt izdavača novina Evereta Kalendera izazvala veliko uzbuđenje u gradu, Vajat Erp je ponovo sedeo u sedlu i jahao već petnaestak milja jugoistočno od grada, preko prerije, prema udaljenom Rid Hilsu.

oOo

Pošto je kroz dvorište napustio kuću Evereta Kalendera, Bil Hadžejter je kroz mračnu sporednu ulicu stigao do konjušnice Džefa Alamosa.

Probudio je sedokosog starca, uzeo svog konja i odjahao iz usnulog grada, u kome je pre nekoliko minuta ubio bespomoćnog čoveka.

Jahao je bez žurbe prema jugoistoku, preko tihe i čutljive savane.

Imao je još samo jedan cilj — Mesečev ranč. Treba da dovrši započeto.

Došao je u ovu zemlju da bi se osvetio. Da uništi rančera Patrika Halistera. To će sad učiniti.

Nije imao više nikakvih razloga da čeka. Naprotiv, sada je trebalo požuriti. Iza njega, u gradu je postojao jedan čovek koga se ubica Bil Hadžejter bojao i za koga je bio ubeđen da mu je za petama. Vuk je naslućivao neprijatelja. Bila je to mračna, nepokolebljiva slutnja.

Jahao je neprekidno celu noć i uvek kada bi konj usporio hod, nabijao je oštre zupce svojih mamuza

u slabine, i životinja bi opet krenula brže.

Kad je ugledao ispred sebe kako se u daljini pojavljuju prvi prevoji Red Krika, bilo je već kasno popodne.

Stigao je, znači do pašnjaka Halisterovog ranča. Trebalo je da to bude njegova poslednja poseta ovom kraju. Spremao se da ga napusti čim sprovede osvetu.

Iznenada, Bil Hadžejter podiže glavu. Preko, na vrhu jednog prevoja, upravo se pojavio neki jahać.

Oštre Teksašanineve oči odmah su prepoznali da je to bila žena. Žena koju je on dobro poznao. Meri Halister, druga rančerova ćerka.

Kauboju proguta pljuvačku, zakašlja se i počeo po izrasloj bradi.

Tada je i žena spazila njega. I ona ga je, takođe, odmah prepoznala. Trgla se, a onda okrenula konja i odgalopirala nazad.

Za nekoliko trenutaka nestala je iza vrha prevoja.

Hadžejter je snažno mamuznuo konja, tako da je skoro divlje poleteo naviše.

Kada je Teksašanin stigao na vrh prevoja, spazio je Meri Halister već dole u ravnici, kako hitro grabi sve dalje.

— Hejaal! — podviknu on i ponovo snažno obode konja. Poletio je u punom trku nizbrdo.

Ali konj na kome je jahala rančerova kći bio je izvanredan trkač.

Da je na njemu sedeo muškarac, teško da bi ga Hadžejterov vranac mogao stići. Na nesreću, Merin konj je poklecnuo.

Devojka je u visokom luku pole-

tela iz sedla i svom težinom tresnula o jedno staro, čvornovato stablo.

Ostala je da leži nepomično, licem okrenuta na gore.

Kada je Teksašanin zaustavio konja pored devojke, mogao je da vidi samo njeno blede i potpuno umireno lice.

Bil Hadžejter je odmah video. Devojka je bila mrtva. Prilikom pada slomila je vrat.

Hadžejter je stajao i hladno je posmatrao, a zatim se polako okrenuo i ponovo vinuo u sedlo. Nesrećnu devojku nije udostojio ni jedinim pogledom. Znao je da je od straha pred njim poletela pravo u smrt.

Poterao je svoga vranca i odjahao dalje. Dalje, u pravcu Mesečevog ranča.

oOo

Mali Džo Mek Entajr je još iz daleka spazio konjanika. Stao je ukočenih nogu na sred dvorišta i gledao u susret Teksašaninu. Hadžejter je dolazio sve bliže.

Kada je Mek Entajr konačno mogao da razazna lice ovog kauboja, uplašio se, a da nije znao zašto.

— Helo, Bill! — doviknuo mu je Džo nesigurnim glasom. — Već se vraćaš?

Kauboju se zagledao preko malog kauboja prema rančerskoj zgradi.

— Da... promrmljao je mrzovoljno.

— Očekivali smo te tek kroz dva dana — nastavi mali. — Jesi li mogao što da postigneš u Arkanzas Sítiju?

— Jesam, ali... promrmlja Teksašanin, prilazeći pojilu za konje.

Pogled mu je ponovo odlutao preko glave malog kaubojja i zadržao se na sedokosom čoveku, koji je upravo izašao na verandu.

Bio je to Patrik Halister.

Hadžejterove oči se suziše. Tamo gore, stajao je čovek zbog koga je on svojevremeno napustio farmu konja u Maskadžiji.

Patrik Halister! Bil ga je sasvim drugačije zamišljao. Ne tako visokim, tako prijateljski nastrojenim i otvorenim. On ga je zamišljao kao malog čoveka sa oštrim i zatvorenim licem.

Za sve vreme dok je bio ovde na ranču, nije ni jednom uspeo ni da mu pogleda pravo u oči, jer se bojaio da jednostavno ne saspe rančeru istinu u lice:

— Došao sam da te uništim, da se osvetim!

oOo

Bilo je pola jedanaest noću.

Dnevna žega je polako nestajala sa pašnjaka i još se samo zadržala u dvorištu, između zgrada ranča.

Pat Halister se upravo vratio. On je razaslao ljude da tragaju za njegovom kćeri.

Meri je trebalo da se vrati iz šetnje najkasnije do večere. A sada je bila skoro ponoć.

Neki mračni, neodređeni strah pritiskivao je rančerove grudi. Nije znao šta se dogodilo. Nije čak ni slutio. A najmanje je, pak, slutio na čoveka koji je upravo polako ulazio na konju kroz kapiju u dvorište ranča.

Bio je to Bil Hadžejter. Dojahao je do pred samu verandu i skočio s konja.

— Ništa? — upita rančer tupo.

Teksašanin je ćutao.

Polako i uz oštri zveket mamuza, peo se uz stepenice.

Kada je stao pred rančera, izgovorio je grubo:

— Jahao sam sa ostalima sve dotle, dok se nisam uverio da su dovoljno daleko. Svi...

Halister odmahnu glavom.

Kauboj produži.

— Jer moram da govorim sa vama, Patriče Halisteru.

Halister nabra obrve. On nije shvatio ni jednu reč od onoga što je Teksašanin govorio.

— Ja sam došao iz Teksasa, Patriče Halisteru — počeo on tupo.

— Da, da znam — mrmljao je rančer mrzovoljno, kome je kaubojev ton bio neprijatan. — Idem natrag u kuću.

Tada kauboj zgrabi čvrsto rančera za ruku.

— Ostanite, Halister. Hoću da govorim sa vama, rekao sam.

Rančer strese kaubojevu ruku sa svoje mišice, pa se nabranih obrva zagleda pravo u kaubojevo lice, skriveno dubokom tamom.

— Šta hoćete vi?

— Slušajte dobro, Patriče Halisteru. Ja sam došao iz Teksasa. Ne iz Brazosa, već sa jedne male farme konja, dole kod Maskadžije.

— Šta... zamuca rančer. — Ne razumem vas, Hadžejteru!

— Ja se ne zovem Hadžejter, Patriče Halisteru. Moje je ime Čizebejter, mister Halister. Klint Čizebejter!

Rančer ustuknu korak nazad.

— Čizebejter? — izusti rančer muklo.

— Da. Čizebejter. Ona... on...

da imao svega sedam godina, kada je veliki Pet Halister bio nadzornik na ranču moga brata, dole kod Maskadžije...

Rančer je očajnički pokušavao da se uhvati za neki od stubova na verandi tražeći oslonac.

— Čizebejter! — izusti izgubljenim glasom. — Ti... ti si Klint Čizebejter...?

— Da, veliki nadzorniče. Ja sam brat Dejva Čizebejtera — i njegov osvetnik.

Minut tišine na verandi trajao je kao večnost.

— Osvetnik? Koga hoćeš da osvetiš?

Teksašanin se tada unese u lice rančeru:

— Hoću da osvetim svoga brata, Halisteru. Morao sam da mu se zakunem na to na samrtnom času. Da se zakunem da ću se osvetiti tebi i svemu što tebi pripada. I zato sam posle njegove smrti došao u proleće ovamo, prešao ovaj dugi put da bih našao tebe, Patriče Halisteru. Ja sam pokrao tvoju stoku, ja sam je oterao sa pašnjaka. Ja sam raskrvavio lice u trnju, kako bi izgledalo da sam vodio borbu. Ja sam morao da poubijam ljude koji su mi se suprotstavljali...

— Ubica! Bandit! — dreknu mu rančer u lice.

— Čekaj samo — odgovori mu Teksašanin mirno. — To nije sve. Nisam bio u Arkanzas Sitiju zbog razbojnika. Bio sam u Vičiti.

— Gde...?

— U Vičiti, kod tvoje kćeri Suzan.

— Kod Suzan! — promrsi rančer uzbuđeno. — To nije istina.

— Jeste, istina je. Govorio sam s

njom. Rekao sam joj sve. Sve! Ona mora da umre. Još ove godine. Da je njen život pri kraju i da će se završiti pre nego što je i počeo. Da. Rekao sam joj to sa posebnim zadovoljstvom.

Rančer ispruži ruku:

— Sklanjaj se! Moram napolje, što dalje! Inače ću se ugušiti. Moram da tražim Meri, Meri!

U tom trenutku, kada je trebalo da prođe pored Teksašanina obuzela ga je crna slutnja.

Ovaj mu kratko saopšti.

— Nema potreba da žuriš, Halisteru!

Rančer zastade kao prikovan. Ukočena pogleda zurio je u stepenice. Zatim se okrenuo i tek posle izvesnog vremena upitao tiho:

— Da ne žurim? Kako to misliš?

— Ona je mrtva.

Te tri reči, koje je mržnjom zaslepljeni kauboj izgovorio, sledile su rančeru krv u žilama. Glava mu klonu.

— Mrtva...

— Ona je mrtva, a Suzan je živi mrtvac. Mrtva, kao što ćeš i ti za nekoliko trenutaka biti Patriče Halisteru!

Rančer nije ni čuo pretnju.

— Mrtva? — promrmljao je. Ruka mu je ponovo pipajući tražila oslonac na ogradi verande. — Mrtva... ti si je ubio!

Teksašanin ciknu:

— Ubio? Da, ipak, ja sam je ubio.

Iznenada iz dotučenog čoveka je izbila neka divlja, očajnička snaga. Bacio se napred, pružio ruke i svojim snažnim i širokim šakama obujmio Teksašaninov vrat.

— Ti si je ubio! urlao je uzbuđeno i pobesnelo, drmajući i tresu-

či svom snagom kauboja. — Kako si je ubio, krvopijo? Kako? Kaži mi, kako...?

Hitac iz Teksašaninovog kolta odbacio je rančera nazad i uspravio ga, a ruke koje su stezale kaubojev vrat opustiše se.

Pri padu, Halister je svom težinom udario u ogradu, prsti su mu se ukočili i kao ekseri zaparali tvrdo drvo.

Ubica je još uvek držao kolt u ruci. Znao je da je dobro pogodio. Usijano olovo je ugasilo život Petrika Halistera.

Zver u ljudskom obličju izgovori mirno, uz hladan podsmeh:

— Došao je kraj, Halisteru. Moja osveta je izvršena. Suzanina majka trebalo je da postane Dejvova žena. On je voleo više od svega na svetu. Ti si mu je oteo, jer si umeo bolje od njega da obrlatiš njeno srce... Sada si iskusio kaznu. Kasno, ali utoliko ubitačnije. Ono što je proizišlo od tebe i nje, tvoje dve kćeri... i one su iskusile osvetu.

Onda je prsnuo u grokotan, luđački smeh. Osvetio je povređeni ponos svog starijeg brata.

Bil Hadžejter, ustvari teksaški odgajivač konja, Klint Čizebejter, okrete se od mrtvog čoveka.

Njegova žed za osvetom bila je utoljena.

Dejv, njegov stariji brat, koji je već nekoliko nedelja ležao pod žutom teksaškom zemljom, biće zadovoljan njime.

Tako je bar mislio ubica.

oOo

Kada je Vajat Erp stigao na ranč, izgledalo mu je kao da je celo ima-

nje izumrlo pod vrelinim zracima po-dnevnog sunca.

Sjahao je kraj pojila za konje, sav prekriven prašinom.

Dok je životinja odmah nabila gubicu u korito, maršal pođe prema kući. Vrata su bila zaključana. Zaključana su bila, takođe, i sporedna vrata na rančеровој kući.

Vajat pređe preko, prema kauboj-skoj zgradi.

Iz velike sobe zapahnula ga je vrelina. Ni tu nije bilo nikoga. Pošao je prema štali, i na vratima se skoro sudario sa crnim slugom.

Crnac zaprepašćeno ustuknu nazad. Kada je prepoznao Vajata, u njegovim vodenastim očima bljesnu neki zračak.

— Oh mister Erp. Vi ste tu! Desilo se nešto strašno! Rančер je mrtav... ubijen. Ležao je gore na verandi! Crnac je u strahovitom uzbuđenju mlatarao rukama ispred Vajatovog lica. — I mis Meri je mrtva, pala je s konja... Strašna nesreća! Oh, mister Erp...

Vajat steže čvrsto usne i odiže prašnjavi šešir sa čela.

— Gde su kauboji? Mek Entajr i ostali?

— Oh, Džoe je odjahao sa njima. Otišao je da traži mister Halisterovog ubicu. Strašno! Ni Teksašanin se nije vratio. Sigurno još traži Meri, ili je na pašnjaku gore kod Red Hilsa nabasao na razbojnike. Strašno, mister Erp. Bojim se sam ovde na ranču.

Vajat potapša po ramenu preplašenog crnca.

— Slušaj me dobro, Semi. Bil Hadžejter je ubica. Ja ne znam tačno da li je on ubio rančera i da li je Merina smrt njegovo delo. Ali,

bojim se da jeste. Pazi dobro: kada se ostali vrate, reći ćeš im ovo što sam ti sada objasnio. Jesi li razumeo?

— Jes, mister Erp... sve sam razumeo. Ali zar vi ne možete da ostanete ovde? Ovde je strašno. Tako tiho i usamljeno... ja...

— Ne, ja moram da odjašem dalje.

oOo

Sledećeg jutra, Vajat je gore u planinskim klancima naišao na Džoa Mek Entajra i druge kaubojke.

Ljudi su začuđeno gledali u maršala.

— Erpe? Vi? — uzviknu Mek Entajr. — Kako ste dospeli ovamo?

— Jurim Bila Hadžejtera.

Zatim Vajat objasni ljudima sve i ispriča im šta mu je dalje predstojalo.

— Jašite natrag na ranč, Džoe. Tamo ste potrebni. Pošaljite ljude na pašnjake i gledajte da ranč ostane u redu.

Mali kauboj je neprestano brisao znojavo lice velikom crvenom maramicom.

— Ranč? — upita on obeshrabreno. — Za koga da ga održavam u redu?

Vajat ga pažljivo pogleda.

— Za Suzan — izgovori on oprezno.

Mali kauboj podiže glavu.

— Suzan? Mislite li da je njoj ranč još potreban?

— Ne razumem vas.

Kauboj tada ispriča:

— Ja sam je svojevremeno odvezao u Sent Luis, maršale. Kada sam je ponovo dovezio i video le-

karevo lice, bilo mi je dovoljno.

Vajat je ućutao. Gledao je kako su kauboji palili vatru i pripremali obed.

Posle pola sata bio je pokret. Vajat se oprostio od ljudi.

— Ipak, Džoe — reče on na rastanku malom i vernom Mek Entajru. — Održavajte ranč. Suzan je još živa. Nema čoveka na svetu koji može reći, kada našem životu stvarno dolazi kraj.

Kauboj klimnu i steže maršalu ruku. Zatim odjaha sa svojim ljudima u pravcu severa.

oOo

Od tog dana, Vajat Erp je sledio trag ubice.

Jahač sa zvezdastim mamuzama išao je usiljeno prema Arkanzas Sitiiju — rezonovao je Vajat, kada je za sobom ostavio Red Hills i krenuo duž obale Arkanzasa prema jugoistoku.

Ovde je samo na malom broju mesta mogao da pređe reku. Prvi gaz nalazio se neposredno ispred jednog oštrog zavoja Arkanzasa. Bila je to stara prevodnica Komanča, prelaz koji su crvenokošci ranije rado koristili.

Tragovi?

Nije bilo više nikakvih tragova. Kiša, koja se kao iz kabla bila sručila na zemlju, sprala je sve tragove.

Sada je ponovo sijalo sunce i žarilo zemlju koja se prelivala u divnim bojama, ne pokazujući da je ubica Bil Hadžejter tuda projahao.

oOo

Vajat Erp je prošao teksašku granicu.

Ni po čemu se nije videlo da je ujahao u neku drugu državu. Samo se južno od Arkanzasa žuti i kao brašno sitno teksaški pesak sve više zavlacio u nepregledne zelene površine nad kojima se širilo azurno plavo nebo. Predeo je postepeno prelazio u žutu pešćanu ravinu sa nebrojene zelenih ostrvaca.

Predveče, Vajat je stigao do puta kojim se kretao karavan kola.

Starac sa velikom bradom, koji je sedeo na čelu pored jednog mladog dečaka, nije ni malo prijateljski posmatrao prašinom prekrivenog jahača.

Vajat se raspitivao za jahača sa zvezdastim mamuzama. Ne, ti ljudi ga nisu videli. Bili su to naseljenici koji su išli za Vajoming.

— Vajoming? — upita maršal. — Onda se pred vama nalazi još dobro parče puta. — Zatim posavetova starca, da se, kada prođu kroz Vičitu, javi u glavnoj ulici, u šerifskoj kancelariji, pomoćniku Kidu Keju. On može da mu bude od koristi i da mu pomogne za vreme privremenog boravka u gradu.

— Isporučite mu lep pozdrav od njegovog šefa. Neka vam kaže gde se nalazi najbolji i najjeftiniji kovač, gde stanuje dobar i jeftin lekar, gde je jeftina prodavnica i gde možete da dobijete sve što vam treba za dalji put po najnižoj ceni.

— Hej, ovo su prijatne reči! — uzviknu starac. — Kako je vaše ime, mister?

— Vajat Erp.

Starac podiže obrve.

— Vajat Erp? Do đavola! — Ta, to

ime sam već jednom čuo. Niste li vi neki šerif?

— Da, tako nešto slično. Ja sam maršal.

— Tačno!

Vajat pogleda u starca. Njemu se doduše žurilo, ali, konačno, on nije mogao celu noć da jaše, pa mu je bilo svejedno da li će se ulogoriti sam, nekoliko milja dalje, ili ovde, u krugu ovih prijatnih ljudi. Zbog toga je ostao da provede nekoliko časova sa naseljenicima.

Kada je oko ponoći ustao i izvikao se iz kruga ljudi koji su brbljajući pušili i pijuckali viski, da bi pogledao svoga konja, zatekao je mesto svoga ridana — prazno.

Odmah je optrčao oko kola i zviznuo nekoliko puta poznati, snažni, dvostruki zvižduk kojim je inače dozivao svoga konja. Morao je, međutim, da konstatuje, da je ridan nestao.

Makoliko da je molio naseljenike da ne obraćaju mnogo pažnje na to, prijatni žagor je momentano zamro.

Svi su poskakali i potrčali naokolo, galameći i podvikujući, sve dok vođa karavana nije konačno naredio da se smire.

— Ljudi, ukraden je jedan konj. Smesta polazimo u poteru. Bil i Džap uzeće obe kolibe i odjahati na sever, ostrim galopom, nekih pet milja. Henk i Bred će uzeti vrance na sever, ostrim galopom, nekih pet milja. Pit i Donald uzeće ridana i mog zekana i krenuti — jedan na istok, drugi na zapad. Napred, sedajte!

Posle više sati vratili su se ne našavši ništa u krugu od pet milja.

Svi su, zatim, smrušeno pogledali u maršala.

— Nije tako strašno — pokušao je maršal da ih umiri. — U svakom slučaju krećem dalje, pešice...

— Mi bismo vam rado dali jednog konja...

— Ne! — odbi maršal. — Svakim kolima potrebna su dva konja. To je nužno. A ja imam dve zdrave noge...

Zatim se oprostio od potištenih ljudi i krenu dalje.

U rano jutro, kada se na kratko zaustavio kraj nekog potoka, ugledao je kako mu se sa severozapada, praćena oblakom prašine, približava neka poštanska kočija.

Vajat dograbio pušku, koju je srećom bio ostavio van futrole na sedlu, skoči na noge i potrča kroz vodu sve dok iza žbunja na obali nije otkrio tragove kolskih točkova. Tu je kočija, dakle, prelazila preko.

Vajat podiže ruku.

— Stoooj! — zagraja vozač.

Njegov suvozač bio je jedan mali, vižljavi čovek, svojih četrdesetak godina. On je oštro merio Vajata, na promrmlja:

— Šta hoćete?

— Da pođem sa vama.

— Čovek bez sedla? U ovom kraju? Kako ste dospeli ovamo? Znam, preko noći vam je ukraden konj.

— Sasvim tačno. Odakle znate...?

— Jer je to stari odgovor, mister. Možete li unapred da platite vožnju?

— Mogu, a kuda idete?

— Preko Simeron-rivera za Tile-sil!

Vajat podiže pušku sa zemlje,

pruži suvozaču nekoliko novčanica i pođe da otvori vrata na kolima.

— Stoj! — grmnu čovek s bo-ka. — Kočija je zauzeta. Morate da se snađete.

Odlučno i brzo Vajat se uspeo na prašinom prekriven krov. Uskoro je utvrdio da je teško mogao izabrati neko gore mesto na poštanskoj kočiji.

Posle višecasovnog tandrkanja i drmusanja, dok ga je sunce žestoko pržilo, Vajat je razmišljao, da li da produži put ovom kočijom, ili da se odrekne dalje vožnje na tako očajnom mestu. Na krovu nije moglo da se sedi. Bio je ravan i lako povijen, vrlo klizav i bez ikakve mogućnosti za oslonac.

Na sledećoj stanici za zamenu konja, skliznuo je s krova i pručio se kao daska kraj kola na zemlju.

Suvozač ga pogleda, pa muna vozača da krene dalje.

Vajat je ležeći na zemlji sačekao da se kola udalje stotinak jardi, pa se malo uspravio. Osećao je kao da su mu ruke i noge napunjene olovom.

U to je začuo korake koji su dolazili od korala gde su se nalazili konji. Pred njime se pojavio par prašnjavih čizama. Odmah zatim osetio je strahovit udarac po glavi.

No, pre nego što je sasvim izgubio svest, spazio je tik uz lice ogromni par zvezdastih mamuza, koji se, zlatno obojen, presijavao na suncu...

oOo

Teksašanin je stajao u zaklonu iza male poštanske stanice kada je

kočija naišla. Odmah je spazio čoveka na krovu.

Bez sumnje, to je maršal Erp iz Vičite. Sručio se s kola i ostao da leži kraj njih kao mrtav. Ležao je tu još i kada je kočija krenula dalje.

Čizebejter se onda odvojio od zida i pošao prema maršalu.

Tog trenutka je Vajat Erp podigao glavu.

Čizebejter je zamahnuo puškom i snažno tresnuo kundakom Erpa po glavi.

Kada je hteo da se sagne da stloni onesvešćenog maršala, čuo je starog čuvara kako izlazi iz stanice. Skočio je brzo natrag iza zida.

oOo

Kada je Vajat ponovo došao k sebi, ležao je kraj ograde korala potpuno mokar.

Spazio je nad sobom oronulo, staro, golobrado lice nekog čoveka. Gledao je par smeđih, zabrinutih očiju.

— Hej, mister... dođite već konačno k sebi! Šta se to dogodilo? Jeste li bili u kočiji? Kako ste stigli ovamo? Da niste možda ispali sa kola...?

Vajat neodređeno odmeri ovog čoveka.

— Jeste li vi poštanski čuvar?

— Da, tako je. A ko ste vi?

— Ja... ja sam bio u kočiji. To jest, gore na krovu!

— Jeste li poludeli? Čovek se uspravio: pogleda u pravcu u kome je nestala kočija. — Tamo gore ne može niko da izdrži na ovakvoj žegi. Osim toga, tamo nema ni-

kakvog oslonca, a prašina formalno guši.

Vajat se već pribrao i pogledao prema koralu:

— Još jedno pitanje, mister. Možete li da mi prodate konja?

Čuvar ustuknu nazad.

— Hej! Vi mora da ste poremetili. Zar sam ja trgovac konjima? Ja imam ovde samo konje za zameću. Ni kopita više...

— Naravno.

Vajat natuče šešir na glavu, pa ode nesigurnim koracima do pojila, gde ga ponovo skide i rashladi glavu.

Kada je podigao pogled, čuvar stanice je još uvek stajao pred vratima i žalosno ga posmatrao.

— Koliko ima do Tilesija?

Čuvar otegnuto zviznu:

— Pešice?

— Na žalost, ne umem da letim.

— Hej! — počea se čuvar po ledima. — Onda ćete morati pošteno da se napešaćite!

Vajat pođe. Za trenutak se okrete prema čuvaru i upita ravnodušno:

— Jeste li videli nekog jahača?

— Kada?

— Malopre, kada je kočija bila ovde, ili odmah posle toga?

— Ne...

Vajat je osećao da čovek govori istinu. Znači, mora da mu se samo učinilo ono sa zvezdastim mamuzama.

I pored toga, iz glave mu nije izlazila slika: par velikih prašnjavih čizama, dopunjen ogromnim, zlatnim zvezdastim mamuzama. Mamuzama kakve je on dotle video samo na jednom, jedinom čoveku.

oOo

Tilesi je bio mali gradić, koji danas više ne postoji. Imao je prilično prijatan izgled.

Međutim, dan, kada je premoreni i iscrpljeni čovek iz Misurija došao u grad, bio je tužan. Kasnije se Vajat nije rado sećao toga. Najradije bi se smestio u neki hotel, iznajmio sobu i spavao tri dana.

Kada je u kantini Meksikanca Florijana Djuzepea dobro ručao i ispraznio vrč vina, bilo mu je već znatno bolje.

Šta sada? Bio mu je potreban konj. Čovek bez konja vredeo je u ovoj zemlji manje od pola čoveka.

Meksikanac mu je preporučio da pokuša u štali za iznajmljivanje kod Lejta Kalemene.

Vajat je poslušao savet i odmah je upitao za jahača sa zvezdastim mamuzama.

— Ne, jahača čiji bi se opis slagao s vašim, nisam video — objasni trgovac.

Vajat je zagledao konje. Pokazao je na jednog vranca:

— Koliko? — upitao je kratko.

— Sedamdeset dolara.

Vajat odmahnu glavom. Detaljno je pregledao konja. Tada mu je do ušiju dopro razgovor dvojice ljudi koji su takođe, stajali između konja i razgovarali o predstojećem takmičenju u gađanju koje je to popodne trebalo da se održi na izlazu iz grada.

— Tog konja bih hteo da dobijem. To je jedan crni pastuv sa D-ranča. Silna životinja...

Vajat se uspravi i pomisli na onih nekoliko dolara koje je još imao u džepu. Zatim bez pozdrava pođe

pored pokunjenog trgovca i izađe iz štale.

Na ulici je, u izlogu prve radnje, pronašao plakat, koji je tog dana već više puta bio video, ali nije obratio pažnju na njega.

Veliko nagradno gađanje za nagradu Tilesija. Svako može da učestvuje. — Prijava — 1 dolar.

Vajat pođe brže.

Tek tada je shvatio zašto su ulice bile tako mirne. Napolju, na zapadnom kraju grada, okupilo se oko četiri stotine ljudi.

Vajat se probijao između ljudi u gomili. Upravo je stigao do ograde mesta za gađanje, kada je neki čovek šiljate bradice spustio prečku.

— Gotovo. Ima dvadeset takmičara.

Ljutito je škrgutao zubima i posmatrao ljude koji su se okupljali oko sudijskog stola.

Svako je držao pušku u ruci.

Počelo je i gađanje. Pucalo se u jednu belu metu, koja je bila postavljena jako daleko. Vajat je procenio da je rastojanje iznosilo preko stotinu jardi.

Prebrojavao je nekoliko puta takmičare i uvek je izlazilo do broja devetnaest.

Doviknuo je predsedavajućem:

— Hej, mister, zar ne umete da brojite? Ili učestvujete i vi u gađanju?

— Ja... kako?

— Pa tu ima samo devetnaest takmičara.

Čovek počeo ponovo da prebrojava, dodirujući rukom svakog ponaosob, pa se vratio natrag.

— Tačno, ima devetnaest. Dakle, još jedan ovamo!

Iza Vajata se niko nije pomerio. Tada se čovek iz Misurija provuče kroz podignutu ogradu.

Predsedavajući baci pogled na njegovu vinčesterku:

— I time hoćete da pogodite onu metu?

— Hoću da pokušam.

— Suviše je daleko. Morate imati neku veću pušku.

— Pusti ga na miru, Džime — zaurla neko iz gomile. — Ako ume da gađa, pogodiće metu i sa tom, isto kao i sa nekom drugom puškom.

Vajat je poslednji pucao. Najbolji strelac do njega pogodio je četvrti krug.

Vajat stupi na belu crtu. Podigao je pušku, nanišanio kratko i opalio.

Iza mete se pojavio čovek iza zaklona i zagledao se u belo polje. Svi prisutni su videli kako je protrljao oči i ponovo pogledao.

Onda se okrenuo.

— Sto mu gromova! — doviknuo je, skinuo šešir i bacio ga na zemlju. Zatim je poskočio i čoleteo do sudijskog stola.

— Dvanaest — uzviknuo je glasno. — Dvanaestica! Usred crne tačke!

— Šta? — uzviknuše sudije za stolom i poskakaše.

Svi složno pođoše do mete. Vajat se naslonio na svoju vinčesterku i zapalio cigaru.

Ljudi su se vraćali, galameći.

— Tačno, dvanaestica. Bili ste srećne ruke, mister.

Drugim hicem Vajat je pogodio dvojku.

Posle trećeg hica, najbolji po ukupnom broju bodova, bio je Erp.

Nekoliko minuta kasnije predsedavajući je poveo Vajata do jedne šupe iz koje je izveo izvanrednog crnog konja.

— Tako, mister. Sedlo morate sami da kupite.

Vajat se pozdravi sa predsedavajućim, vinu se u neosedlanog konja i projaha kroz gomilu.

U glavnoj ulici je pronašao jevtino kaubojsko sedlo. Pola sata kasnije izjahao je iz grada u pravcu juga.

U dvorištu jednog malog ranča saznao je da je pre više dana jedan od kauboja video, na nekoliko milja zapadno od imanja, čoveka koji odgovara Vajatovom opisu.

— Da — rekao je, — svetlo smeđi momak. To je mogao biti on. Sedeo je pred jednim grmom iza koga se, valjda, nalazio njegov konj u hladu i kuvao nešto, verovatno kafu. Imao je stari, sivi šešir sa obodom povijenim naviše.

— Da! — uzviknu čovek iz Misurija. — A mamuze? Jeste li videli njegove mamuze?

— Ne baš dobro. Bile su skoro sasvim u pesku, ali imao sam utisak da su se caklile kao zlato i da su bile proketo velike...

Vajat je pojahao dalje na jugozapad, jer je trag tamo vodio.

Danima je sledio ubicu po nemilosrdnoj žegi.

U predvečerje 19 juna, Vajat je na prašinom prekrivenom konju, iznuren i polumrtav od žeđi ujahao u glavnu ulicu malog gradića Komančo-Fels.

Privezao je konja ispred saluna, pošto ga je prethodno napojio, pa se dovukao do stepenica pred salonom i upravo je kročio na prvi ste-

penik, kada mu iznenada nešto prikova pogled.

Na udaljenosti od nepunih šezdeset jardi neki jahač je kasom prelazio glavnu ulicu. Jahač, koji je jahao na njegovom konju.

Vajat je zastao samo za delić sekunde i zurio prema ulazu u uličicu gde su nestali jahač i konj.

Sada je ponovo živnuo. Poletio je napred, skinuo privezane uzde i u jednom skoku se našao u sedlu. Poterao je životinju prema sredini ulice.

Nekoliko sekundi kasnije ponovo je video nepoznatog jahača kako kaska malom uličicom.

Vajat tada snažno obode svoga konja. Brzo se našao na desetak jardi od nepoznatog jahača.

Mogao je da se zakune da je to njegov konj.

— Hej! — uzviknu on otegnuto.

Nepoznati čovek se okrenuo.

Vajat spazi kako se na njegovoj košulji presijava teksaška šestokraka.

Čovek ga je upitno posmatrao.

Vajat mu priđe bliže.

— Vi... vi ste šerif?

— Da — odgovori čovek tvrda i preplanula lica, mereći sa nepoverenjem Vajata. — Šta hoćete od mene? — upitao je oštro.

— Hteo sam da vas pitam, kako ste došli do mog konja! — odgovori Vajat ravnodušno.

Šerif se tada sasvim okrete prema njemu. Na licu mu se ogledalo nepoverenje i srdžba istovremeno.

— Do vašeg konja...?

— Da, ta životinja pripada meni. Ukradena mi je ispred Tilesija.

— Sto mu gromova! — šerif kliznu iz sedla.

Vajat je sledio njegov primer.

Stajali su sad sasvim jedan prema drugom i gledali se upitno, pravo u oči.

— Ko ste vi?

— Dolazim iz Kanzasa, ime mi je Erp. Gonim jednog ubicu...

— I vi tvrdite da ovaj riđan pripada vama?

— Da, tvrdim to.

— Čujte, mister, ja sam šerif u ovom gradu i celog svog života nisam učinio ni jednu prljavu stvar. Ovog konja kupio sam pre nekoliko dana od trgovca konjima Rafija. Za dobre pare...

Vajat je onda odjahao sa šerifom do trgovca.

Posle pet minuta sve je bilo razjašnjeno.

Neki čovek je tog riđana zamenio kod trgovca za drugog konja. Taj čovek je imao sivi šešir, teksaško odelo i ogromne zvezdaste točkove na mamuzama.

Šerif tresnu besno čizmom o zemlju, gledajući u riđana koji je stajao na ulici.

Vajat tiho zviznu.

Veličanstvena životinja uđe u dvorište, zaustavi se kraj njega i počeo da trlja nozdrve o Erpovo rame.

Šerif klimnu glavom i skinu svoje sedlo.

— Ol rajt! Vent Džeman još nikada nije učestvovao u nekoj svinjariji. Stvar je jasna. Uzmite svog konja natrag, mister.

Vajat otkopča sedlo, pa pokaza na crnog konja.

— Evo, šerife. Uzmite ovog za utehu. To je dobar konj. Treba samo da mu smaknete prašinu sa tela.

Šerif je sa nevericom posmatrao Erpa:

— Hej! Nećete, valjda da pravite glupe šale sa mnom?

— Ne, nikako, šerife.

Džeman priđe crnom konju i počeo pažljivo da ga posmatra. U to je začuo iza leđa glas trgovca:

— Ja bih na vašem mestu primio taj poklon, šerife. Taj konj je klasa! Vidim ja to i sa prašinom.

Dvojica predstavnika zakona dođoše zajedno do kantine.

Vajat je pričao o svom putu.

Šerif ga je obavestio da je dugo godina radio gore u žutoj ravnici, na indijanskoj teritoriji (kasnije Oklahoma) kao pomoćni šerif u nekom malom gradu.

Vajat je još neko vreme razgovarao sa šerifom, a zatim je ponovo krenuo na put.

Sada je znao da se jahač sa zvezdastim mamuzama nalazi pred njim. Doduše, imao je veliku prednost.

Vajat Erp je bio rešen da ga goni i stigne. Pa makar to bilo i na samoj ivici velike pustinje Ljano, on će ga naći. Neće se vraćati ni po koju cenu...

oOo

Sledećeg prepodneva Vajat je znao da je veliki pesak, na celom Zapadu ozloglašena pustinja Ljano, bila veoma blizu.

Nada da danas stigne još bliže čoveku koga je gonio, nije bila velika. Kada je dospeo do na vrh jednog brdskog lanca, iznenađeno je zaustavio konja. Morao je da zatvori oči i ponovo ih otvori, da bi se uverio da slika koja se pružala

pred njim nije bila nikakva varka.

Pred njim se pružala dolina, čijom je sredinom proticala neka reka, na čijoj su se obali, na odstojanju oko jedne milje, nalazile grupe kuća. Primitivne kuće izgrađene od neobrađenog drveta. Naokolo, oko kuća, pružala se niska, zelena trava. Sa severa se prema naselju pružao još jedan put, na kome je Vajat spazio kola, koja su po ovoj nepodnošljivoj žezi žurila ka naselju.

Sav prekriven prašinom od žutog teksaškog peska, Vajat sjaha, nasloni se na vrelo telo konja i zagleda nadole prema kućama.

Rasedlao je konja, prostro ćebe na zemlju i seo u senku koju mu je pravio konj, pa je uživajući posmatrao oazu, koja se pružala pred njegovim očima.

Prolazili su sati.

Konjanici su dolazili u grad, napuštajući ga u pravcu severa i juga u kolima i na konjima. Zatim je oko kuća zavladao mir.

Kada se sunce približilo zapadu i teška crvena zlatna svetlost se prelila preko celog kraja, bljesnula je dolina Ljano u svim mogućim bojama. Veče se zatim polako spuštalo na mali grad. Žega je bila popustila.

Čovek na peščanom brežuljku osedla svog konja, uzjahao ga i uputi se dole, pravo prema kućama.

Prve senke noći već su se nadvišle nad glavnu ulicu, kada je maršal Vajat Erp sjahao ispred krčme, koja se, prema napisu na ogromnoj drvenoj tabli, zvala: „Kod poslednjeg saluna“.

Obavio je uzde oko prečke i pre-

ko trema krenuo ka uzanim pokret-
nim vratima.

Pre nego što ih je otvorio, zagle-
dao se iznad gornje ivice vrata u
polutamu saluna.

Preko, kraj šanka, stajao je je-
dan čovek. Bio je vrlo visok, širo-
kih ramena i snažan.

Vajat je samo nejasno mogao da
vidi njegovu priliku.

Ali se njegov pogled, kao hipno-
tisan, prikovao za pete čizama ne-
poznatog čoveka, na kojima su bi-
le nesrazmerno velike mamuze sa
zvezdastim točkicama šiljatih vrho-
va. Presijavale su se u polutama.

Maršal je duboko udahnuo vaz-
duh pred vratima. Zatim je ste-
gao pesnice i jednim pokretom raz-
maknuo oba krila i našao se u sa-
lunu.

— Hadžejter! — resko, kao me-
tal razlegao se poziv kroz salun.

Čovek za šankom se munjevito
okrenuo. Zurio je širom otvorenih
očiju u siluetu pridošlice, čiji se
gornji deo tela oštro ocrtavao na
otvoru vrata, prema još uvek svet-
lom, narandžastom nebu.

Zatim je ubičina ruka poletela ka
koltu, ali se zaustavi iznad same
drške.

Delić sekunde brže našao se kolt
u rukama čoveka na vratima. Ok-
rugli otvor cevi preteći je svetluca-
o iz pomrčine, uperen na čoveka za
šankom.

Ubica je zastao kraj šanka kao
zver spremna za skok.

Tada se salunom ponovo razlegao
maršalov glas:

— Izlazi napolje, Hadžejteru!

No, bandit je i dalje stajao uko-
čeno. Prošao je čitav minut pre ne-

go što je otvorio usta i muklo iz-
govorio:

— Stigao si me, Erp. Konačno si
tu? — A onda je povikao kao po-
ludeo: — Jesi li tu? Panteru? Je-
si li stvarno mogao da slediš moj
trag? Njuškalo! Znao sam, slutio
sam to. Svakog dana, posle svake
pređene milje pod užarenim sun-
cem!

— Izlazi napolje, Hadžejteru!

Bandit je i dalje ukočeno stajao.

Sve se dogodilo veoma brzo. Ubi-
ca se bacio pljoštice na pod. Tri
hica poleteše prema vratima.

Kafedžiji je zastao dah. Čovek
na vratima nestao je kao privide-
nje.

Zatim se u uglu vrata pojavio
njegov šešir.

Bandit je ponovo opalio.

Dva hica zagrmeše i meci se s
treskom zabiše u meku drvo.

A kada se zatim šešir pojavio do-
le, kod praga, razbojnik je opalio
i šesti metak u tom pravcu.

Tada je maršal stao na vrata.

Kafedžija se gotovo gušio, hva-
tajući vazduh.

Oštrim koracima, Vajat Erp uđe
u salun. Bez oružja.

Zaustavio se na jednu jardu is-
pred ubice.

— Ustaj, Hadžejteru!

Tek tada je bandit shvatio da je
ispalio u prazno sve svoje metke.
Počeo je beskrajno sporo da se po-
diže, a onda pošao ispred maršala
na ulicu.

Napolju se zaustavio, držeći ru-
ke na opasaču.

Iza njega je stajao Vajat.

— Preko je šerifova kancelarija!
Teksašanin je i dalje stajao.

Tada ga Vajat potera napred.

Polako, oborene glave, razbojnik krete napred. Znao je da je njegova igra završena.

Mamuze sa zupčastim točkićima su prodorno zveckale kada je preko nastrešnice kročio na vrata šerifove kancelarije.

Njegova igra je bila završena, ali ne i njegov put.

Čelični, nepokolebljivi Erp, vodio ga je kroz pola Teksasa, kroz indijansku teritoriju i južni deo Kanazasa, sve do Vičite.

Tu je ubica Čizebejter, koji se lažno predstavljao kao Bil Hadžejter, završio na debeloj, goloj gra-

ni, na drvetu za vešanje, istočno od grada.

O jahaču sa zvezdastim mamuzama nije se dugo pričalo. Novi, uzbudljivi događaji odvratili su pažnju stanovnika Vičite.

oOo

Čudnom igrom slučaja Suzan Halister, koja je već bila upisana među mrtve, ostala je u životu i ozdravila. Uskoro se vratila na svoj ranč i nastavila očevo delo.

KRAJ

ČETVRTKOM
U PRODAJI

PANORAMA



NAJLEPŠI IZBOR STRIPOVANIH ROMANA: VIKING, CELIČNA PESNICA, FANTOM, RINGO, MORNAR LUTALICA, KING — KONG, KRALJ DŽUNGLE, MAČ PRAVDE, DEJVI KROKET, CRNI STRELAC, ASOVI SVEMIRA, UMPAH — PAH i drugi ZA SAMO 1 DINAR.

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN



WILLIAM
MARK

VAJAT ERP

BROJ: 10

CENA 1 D.



VIKEND ROMAN

VOZ ZA SANTA FE

IZDAJE I ŠTAMPA NIP FORUM, NOVI SAD, VOJVODE MIŠIĆA BR. 1.
ODGOVORNI UREDNIK: TOMISLAV KETIG

JUNI 1968